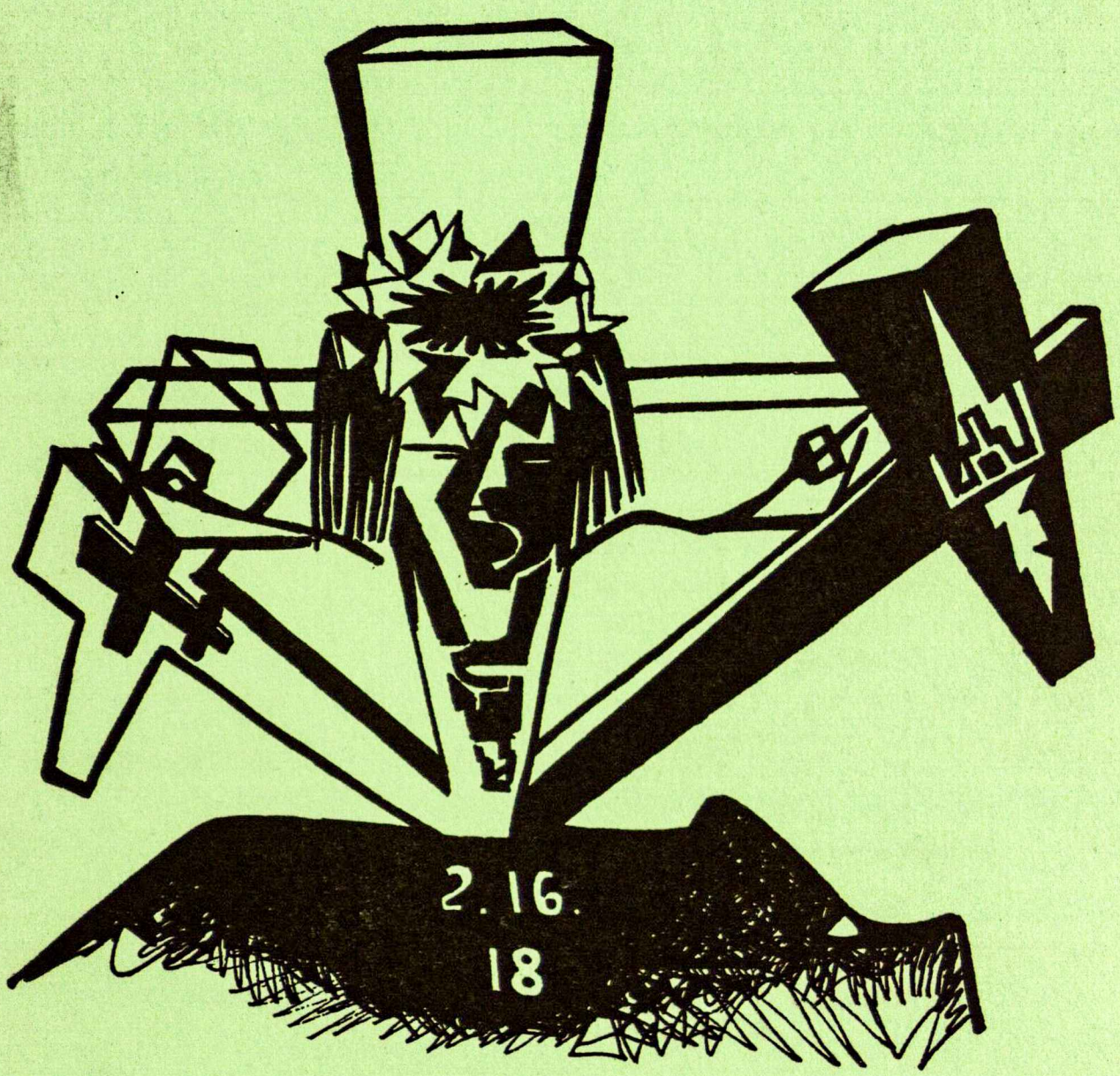

ATEITIS 2

ATEITIS

LIETUVIŲ KATALIKIŠKO JAUNIMO ŽURNALAS

1972 — LIETUVIŲ JAUNIMO METAI — 1972

VASARIS — FEBRUARY

TURINYS

Nepriklausomybė ir laisvė 33
Mūsų pasaulis 34
Kas yra sąmoningas ateitininkas? — L. D-as 39
Prof. Zenono Ivinskio netekus — dr. A. Damušis . . . 42
Volerto "Pragaro Vyresnysis" — Augusta Šaulytė . . . 47
Neužmirštuolės — Onilė Vaitkutė 49
Liūdesys ir džiaugsmas — Kristina Urbonaitė 50
Gintaras — Regina Stočkutė 50
Konkursas Vasario Šešioliktosios gimnazijoj 53
Oro kova — Petras Šteinbachas 54
Mano kambarys — Petras Mačionis 55
Kalbos skiltis — L. Dambriūnas 56
Mūsų veikla 58
Kreivos šypsenos 63

Iliustracijos: Vyto Pranaičio — 35, 36, 37, 42, 47, 56, 61; Jono Staškaus — 46.

Nuotraukos: Vyto Pranaičio — 37, 41, 48, 51, 52, 57; Jaciko — 38, 62; Povilo Martūzo — 43; Lino Čepo — 64.

Viršelis: Vyto Pranaičio.

REDAKCIJA:

Kun. Jonas Staškevičius,
941 Dundas St., W., Toronto 3, Ont., Canada.
Telefonas: (416) 364 - 7646.

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS:

Rūta Čepaitytė, Algis Čepas, Leonardas Dambriūnas, Dainora Juozapavičiūtė, Gabija Juozapavičiūtė, ses. Dalia Keblinskaitė, Vincas Kolyčius, Almis Kuolas, Danguolė Stončiūtė, Onilė Vaitkutė.

LAUŽYMAS:

Vytas Pranaitis.
Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Čikagoje.

ADMINISTRACIJA:

Juozas Polikaitis — ATEITIS,
7235 S. Sacramento Avenue,
Chicago, Illinois 60629
Telefonas: (312) 434-2243.

ATEITIS yra Moksleivių Ateitininkų Sąjungos leidinys. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje $7.00, susipažinimui prenumerata $5.00, garbės prenumerata $15.00, visur kitur laisvame pasaulyje $5.00.

ATEITIS — The Lithuanian Catholic Youth Magazine. Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association. Business address: 7235 South Sacramento Avenue, Chicago, Illinois 60629. Yearly subscription in the US and Canada $7.00. Single copy $1.00. Second class postage paid at Chicago, Illinois.

NEPRIKLAUSOMYBĖ IR LAISVĖ

Žmogui laisvė ir nepriklausomybė yra dvi iš aukščiausių ir gyvenime svarbiausių sąvokų. Kiekvienas nori būti laisvas. Kiekvienas nori būti nepriklausomas. Todėl dažnai žmogus dėl šių siekių net savo gyvybę paaukoja. Tačiau nepriklausomybė pati savyje dar jokių turtų žmogui neduoda ir fizinė laisvė jam nieko neatneša. Todėl dažnai vaikas, pabėgęs iš namų, ieškojęs laisvės ir nepriklausomybės nuo tėvų, nieko gero neranda, o priešingai — patenka į vargą, skurdą, ir nekartą grįžta namo pas savuosius tėvus kaip Sūnus Palaidūnas. Tai rodo mums, kad laisvė ir nepriklausomybė nėra vien įgyjamos, o taipgi išugdomos — išvystomos vertybės, kurias vienas jaunuolis išvystys ir "tėvų priespaudoj" begyvendamas, o kitas — neįstengs net tūkstančius mylių nuo savo tėvų atsiskyręs, nes fiziniai bus laisvas, bet dvasiniai bus vergas visokiausių įtakų, nuo kurių apsiginti negali.

* * *

Panašiai ir su tauta. Jai vien laisvės ir nepriklausomybės neužtenka. Istorijoje turime eilę pavyzdžių kur laisvę ir nepriklausomybę išsikovojusios tautos tampa tikromis vergijomis, nes nemoka savo laisve naudotis. Tiesa, jos ir toliau dažnai lieka nepriklausomomis nuo kitų kraštų, tačiau jų viduje įsiviešpatauja diktatūra, nuo kurios bėga didelis skaičius krašto gyventojų. Tokioms tautoms trūksta laisvės dvasios.

* * *

Šiais laikais, visais mums įmanomais būdais, mes darbuojamės dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės. Mes norime savo tautos kraštą išrauti iš Rusijos kolonialistinės vergijos. Tačiau, tai darydami, taipgi turime žiūrėti, kad mumyse augtų laisvės dvasia, nes be jos net ir nepriklausoma Lietuva gali būti nelaisva... Tikroji laisvė yra kažkas daugiau už nepriklausomybę, ir šią laisvę mes jau dabar galime kiekvienas savyje ugdyti. Tokios laisvės ugdymas reikalauja ypatingos savitvardos, savęs disciplinos; reikalauja tautinio nusiteikimo ir susipratimo; reikalauja gilių, gyvenimu grindžiamų įsitikinimų; reikalauja pagarbos kitiems ir jų įsitikinimams; reikalauja nuoširdaus siekimo tiesos; reikalauja aukos ne tik kovojant dėl nepriklausomybės, bet ir ją išsikovojus.

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

MŪSŲ pasaulis

Konstantinopolio partijarcho Atenagoro I atstovas, Kalcedono ortodoksų metropolitas Melitonas, kartu su pop. Pauliumi VI laikė bendras pamaldas šv. Jono Lateraniečio bazilikoje, Romoje, krikščionių vienybės savaitėje. Šis įvykis dar labiau pabrėžė abiejų Bendrijų žingsnius vienybėn, nes metropolitas Melitonas, kaip ortodoksų vyskupų sinodo dekanas, atstovavo visiems ortodoksų vyskupams, o popiežius, parinkdamas šioms pamaldoms ne šv. Petro baziliką (popiežiškąją šventovę), bet Romos vyskupijos katedrą — žv. Jono baziliką, pabrėžė savo kaip Romos vyskupo titulą.

Pop. Paulius VI, kalbėdamas tikintiesiems šv. Petro aikštėje, pareiškė, kad katalikų su kitais krikščionimis susijungimas neįmanomas, kol patys katalikai tarpusavyje susiskaldę. O tas susiskaldymas kyląs iš veržlių ir kiršinančių mažumų. Popiežius ypatingai kreipėsi į tikinčiuosius, prašydamas gerbti savo Bendrijos tvarką ir jos vadovus — vyskupus bei rūpintis savo parapijomis.

Maldos už krikščionių vienybę savaitėje kardinolas Jan Willebrands padarė metinę katalikų ekumeninės veiklos apžvalgą Vatikano radijos bangomis. Jis paminėjo savo kelionę pas Atenagorą I, kurios metu jam įteikė virš 700 puslapių knygą su 285 dokumentais, pasikeistais tarp Vatikano ir Konstantinopolio patrijarchatų per paskutiniuosius 12 metų. Popiežiui Pauliui VI irgi tokia knyga buvo įteikta krikščionių vienybės savaitėje, pavadinta "Tomos Agapes" (Meilės tomas), parašyta graikų ir prancūzų kalbomis. Knyga pradedama patrijarcho Atenagoro I 1958 m. spalio 7 d. pareiškimu, kuriame jis išreiškia susirūpinimą pop. Pijaus XII pablogėjusia sveikata, tų pačių metų spalio 10 d. — liūdesį dėl popiežiaus mirties, o spalio 30 d. — džiaugsmą pop. Jono XXIII išrinkimu. Toliau seka pop. Jono XXIII kalėdinė kalba, kurioje kreipiasi į "atsiskyrusius brolius", ypač ortodoksų Bendriją, su kuria turėjo ryšių būdamas Vatikano atstovu įvairiuose kraštuose. Naujųjų Metų kalboje patrijarchas Atenagoras I popiežiui atsako į kalėdinę kalbą, kviesdamas imtis konkrečių žingsnių vienybei atstatyti. Pirmasis konkretus žingsnis —Pauliaus VI ir Atenagoro I susitikimas Jeruzalėje 1964 m. sausio 5 d. Antrasis — 1965 m. gruodžio 7 d. II Vatikano susirinkimo sesijos metu perskaitymas Pauliaus VI ir Atenagoro I pareiškimų, atšaukiančių abipusę anatemą, kuri buvo mesta jų primatkų vienas kitam prieš 900 metų. Kard. Willebrands taipgi paminėjo, kad aplankė praėjusiais metais Graikijos ir Kretos ortodoksų vyresniuosius bei dalyvavo rusų ortodoksų sinode Maskvoje, kai, tuo tarpu, kard. Franz Koenig ir kard. Julius Doepfner aplankė rumunų ortodoksų patrijarchą Justinijoną. Per tą laiką Vatikaną aplankė ir su popiežium bendrą atsišaukimą išleido sirų ortodoksų patrijarchas Ignacas Jokūbas III. Šiuo metu svarbus vaidmuo atliekamas eilės bendrų komisijų: liuteronų-katalikų, kuri baigė studiją apie Evangeliją ir Bendriją; metodistų-katalikų, kurioje svarstomas krikščioniškasis dvasingumas, Eucharistija, santuoka bei krikščioniškoji šeima; anglikonų-katalikų, ku-

ri pasiekė pagrindinio susitarimo Eucharistijos klausimu; reformatų-katalikų, kuri šiuo metu svarsto Kristaus buvimą krikščionių Bendrijoje ir pasaulyje.

Katalikų jaunimas Amerikoje yra žymiai pasikeitęs po II Vatikano susirinkimo. Pagal mons. George A. Kelly studiją St. John's universitete, Niujorke, tik 30-40 proc. gimnazistų šiuo metu dalyvauja sekmadieniais Mišiose, kai 1967 m. jų dalyvaudavo apie 65 - 80 proc. Tiktai 33 proc. gimnazistų pripažįsta Santuokos sakramento reikalingumą, kai anksčiau beveik visi moksleiviai tai laikė būtinybe. Dabartiniam katalikų jaunimui nei religija, nei politika ypatingos įtakos nedaro. Jiems visai nerūpi kirkščionių Bendrijos ir valstybės reikalai, o tik svarbu visą laiką būti kur nors "įsijungusiems".

Ateitininkų Sendraugių Sąjungos visuotinis suvažiavimas įvyks š. m. gegužės 27-28 d. d. Klevelande. Suvažiavimas prasidės šeštadienį, geg. 27 d., 12 val. ir baigsis sekmadienį, geg. 28 d. po pietų iškilmingu posėdžiu. Suvažiaviman kviečiami visi nariai. Kiekviena kuopa prašoma atsiųsti kuopos atstovus su balsavimo teisėmis (po 1 atstovą nuo 20 kuopos narių). Visi sendraugiai kviečiami prieš suvažiavimą sąjungos sąrangą išdiskutuoti ir atsivežti minčių sąjungos sumoderninimui.

Ateitininkų sendraugių stovyklos šiais metais vyks: Dainavoje — nuo liepos 30 d. iki rugpiūčio 6 d. ir Kennebunkporte — nuo rugpiūčio 20 iki 26 d. Mokestis pramatomas panašus kaip pernai.

Rasa Bukšaitytė pakviesta ir sutiko eiti MAS Centro valdybos sekr. pareigas iki naujųjų sąjungos rinkimų vietoj atsistatydinusios Vaidotos Kuprevičiūtės. Rasa studijuoja Toronto York universitete rusų ir vokiečių kalbas, veikliai reiškėsi Toronto moksleivių ateitininkų tarpe, o dabar yra įsijungusi studentų ateitininkų draugovės veiklon. Beto Rasa Toonto Maironio šeštadieninėje lituanistinėje

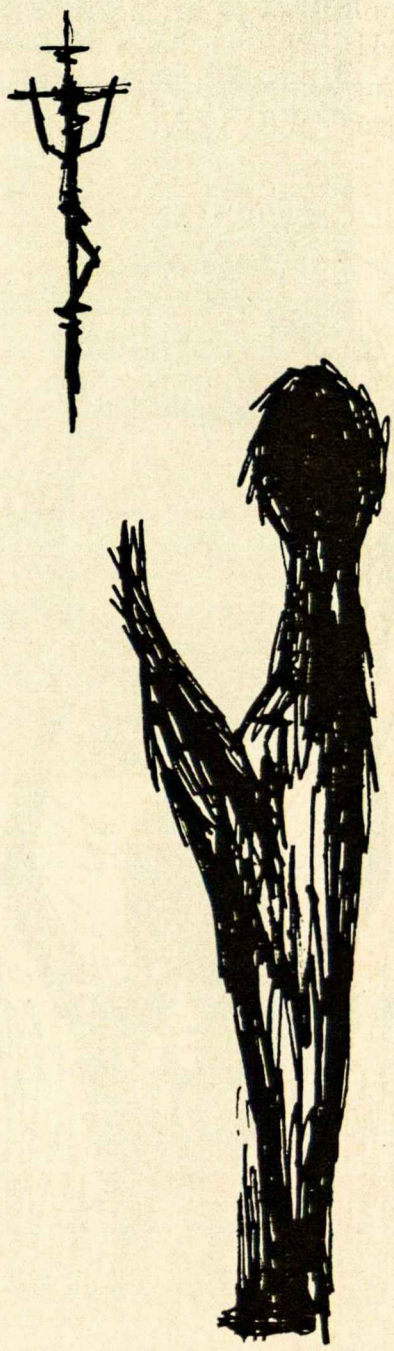

mokykloje moko dainavimą, o Toronto "Birbynės" ansamblio merginas - kankliavimą.

Nauju MAS Amerikos rytų apygardos atstovu sutiko būti Ant. Razgaitis dabar gyvenąs Broktone. Jam sekretoriaus Rasa Navickaitė. Paskutiniu metu rytų apygardos reikalais rūpinosi: prof. dr. J. Navickas, p. Ambraziejienė, p. Cibienė ir p. Eivienė.

Moksleivių ateitininkų stovyklavimo datos šiai vasarai jau numatytos. Dainavos stovyklavietėje vyr. moksleiviai stovyklaus nuo birželio 18 iki liepos 1 d.; jaunesnieji moksle-

viai - nuo liepos 2 iki 15 d. Wasagoje moksleivių stovykla vyks nuo liepos 23 iki rugpiūčio 5 d. Neringos stovyklavietėje prie Montrealio - nuo rugpiūčio 6 iki 19 d.

Jūratė Jasaitytė sutiko redaguoti II Pl Jaunimo Kongreso leidinį, kuris pasirodys kongreso atidarymo proga. Jūratė šiuo metu yra "Draugo" dienraščio "Akademinių Prošvaisčių" redaktorė ir SAS Centro valdybos pirmininkė.

II PL Jaunimo Kongreso metu yra numatyta surengti 8 parodas: 1. Premijuojamą jaunųjų dailininkų (iki 30 m.) grafikos, tapybos, emalio, mozaikų, litografijos bei skulptūros parodą; 2. Nepremijuojamą vyresniųjų dailininkų panašią parodą; 3. Jaunųjų (iki 30 m.) pritaikomoje meno - audinių, keramikos, iliustracijų, kilimų, plakatų, vitražų, vidaus dekoravimo bei teatro kostiumų parodą; 4. Jaunųjų (iki 30 m.) architektūros parodą; 5. Premijuojamą jaunųjų (iki 30 m.) foto parodą; 6. Premijuojamą jaunųjų (iki 30 m.) filmų parodą; 7. Tautodailės parodą; 8. Literatūros leidinių parodą. Parodų komisijai vadovauja Dalia Lukošiūnaitė. Bendra parodų menine priežiūra rūpinsis Algis Kurauskas ir Ramojus Mozoliauskas. Visos parodos vyks Lietuvių Jaunimo Centre, Čikagoje, nuo š. m. birželio 24 d. iki liepos 4 d. Norintieji parodose dalyvauti turi užsiregistruoti iki š. m. gegužės 21 d. pas Dalią Lukošiūnaitę, 124th Archer Ave. Rt. 1, Lemont, Ill. 60546, USA.

Australijoje Jaunimo Kongreso reikalams yra sudaryti net 4 komitetai: Melbourne - pirm. Henrikas Antanaitis, Adelaidėje - pirm. Marytė Neverauskaitė, Newcastle - pirm. Algis Ulanas, ir Sydnėjuje - pirm. Jūratė Reisgytė. Komitetų veiklą koordinuoja Centrinis Komitetas, kuriam vadovauja Jonas Neverauskas.

Kun. Gediminas Kijauskas SJ, lietuvių jėzuitų provincijolas, išvyko Pietų Amerikon aplankyti lietuvių jėzuitų. Jis aplankys Argentiną, Uragvajų ir Braziliją. Ta proga, tarpininkaudamas Jaunimo Kongreso komitetui, jis susitiks su vietiniais tų kraštų Jaunimo Kongreso komitetų nariais ir perduos paskutiniąsias informacijas.

Argentinos lietuvių jaunimas š.m. sausio 6 — 8 d.d. surengė studijų dienas, o sausio 10 — 16 d. d. — stovyklą. Dalyvauti buvo pakviesti lietuviukai iš Brazilijos ir Uragvajaus.

Kun. Antanas Saulaitis SJ, šiuo metu dirbąs Brazilijos lietuviškojo jaunimo tarpe, sutiko būti vyriausiu vadovu II PL Jaunimo Kongreso stovykloje, liepos 9—15 d.d., Romuvos stovyklavietėje, Kanadoje. Stovyklos rengimo komisijai vadovauja Gediminas Breichmanas iš Hamiltono.

Los Angeles Jaunimo Sekcija, sudaryta iš Juozo Venckaus (pirm.), Almos Vilkaitės (ižd.), Audros Griniutės (sekr.), Uoginto Kubiliaus (kult. reik.), Rimo Žuko (soc. reik.), Jūratės Pažėraitės (infrom. reik.) ir Vitos Kevalaitytės (Santa Monika jaun. reik.), rūpinasi ne tik vietinio jaunimo susiorganizavimu, bet ir talkina II PL Jaunimo Kongreso rengėjams.

Bostono lietuvių jaunimas išrinko naują Jaunimo Sekciją, kuri rūpinsis talka II PL Jaunimo Kongreso ruošai. Valdybą sudaro: pirm. Marius Žiaugra, vicepirm. Gintaras Karosas ir Jurgis Lendraitis, sekr. Birutė Adomavičiūtė ir ižd. Jonas Jakutis.

Lemonto apylinkėje sudaryta Jaunimo Sekcija, kuriai vadovauja Edis Umbrasas. Vicepirmininke yra Rasa Šoliūnaitė, sekretore — Agnė Katiliškytė, reikalų vedėja — Kristina Griniutė.

Ročesterio lietuvių Jaunimo Sekcija rūpinasi Jaunimo Kongreso pasisekimu. Sekciją sudaro: Algimantas Gečas, Dana Staškevičiūtė, Kornelijus Cieninis, Daina Kojelytė ir Jūratė Krokytė.

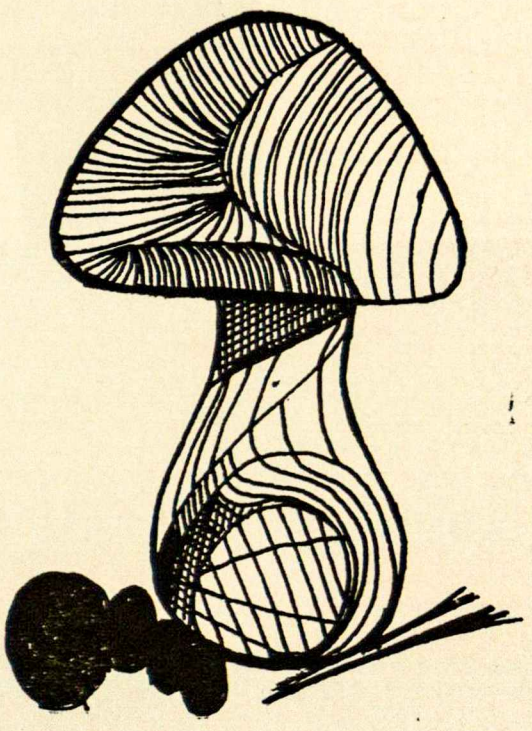

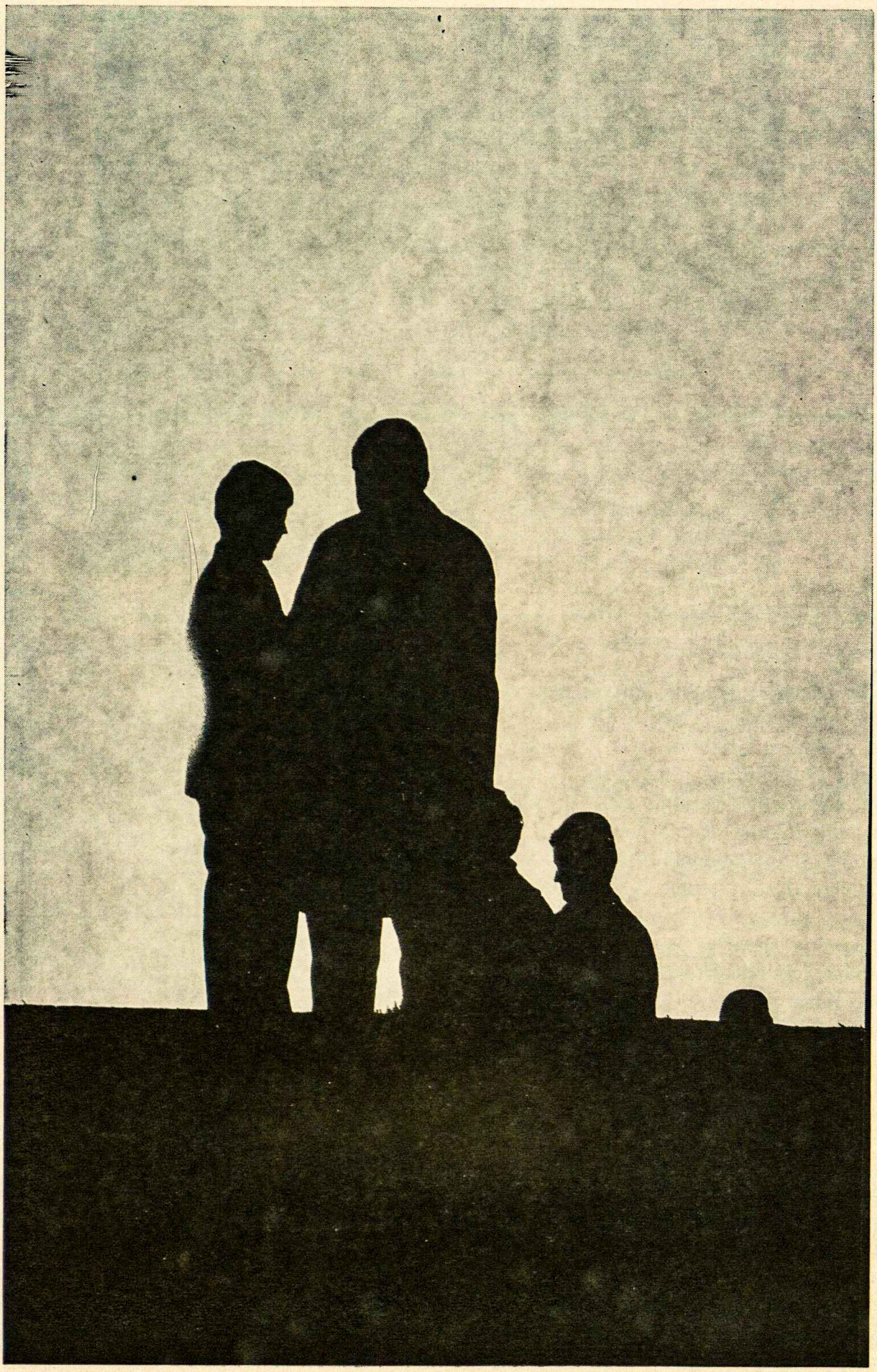

Kas yra sąmoningas ateitininkas?

Ar gali būti ir nesąmoningas ateitininkas? Yra, tur būt, ir tokių narių, kurie pasako: aš nežinau, kodėl esu ateitininkas. Tokie jaunuoliai tapo organizacijos nariais dėl to, kad arba tėvai juos įrašė, kai dar jie buvo jaunučiai, ar kad jų draugai jau ten buvo. Kartą įrašyti, jie ir pasiliko kartu su draugais. Bet tokius narius vargu galima vadinti sąmoningais, nes sąmoningi nariai yra tie, kurie organizacijai priklauso ne dėl draugų, o dėl organizacijos idėjų. Žinoma, ir iš nesąmoningų su laiku gali pasidaryti sąmoningi nariai, nes tokiais galima tapti, vėliau gerai susipažinus su organizacijos idėjomis bei tikslais. Kiekvienai organizacijai, žinoma, reikia kuo daugiausia sąmoningų narių, dėl to organizacija, ypač vyresnieji jos nariai, turi stengtis jaunesniems padėti pasidaryti sąmoningais nariais, tai yra žinančiais, kodėl jie priklauso ir nori tai organizacijai priklausyti.

Kokios yra ateitininkų organizacijos idėjos, dėl kurių tampama sąmoningais nariais? Jos yra gražiai išreikštos ateitininkų himno dvieiliu: **Mūsų idėjos - tikybos brangybė, mokslas, dorumas, tautos reikalai.** Kadangi šiame rašinyje būtų per maža vietos kalbėti apie jas visas, todėl tenkinsimės tik kalba apie vieną, būtent apie "tautos reikalus", arba apie tautiškumą

Šis tautiškumo klausimas jaunam ateitininkui ir apskritai lietuviui jaunuoliui yra pats opiausias, pats "sunkiausias" klausimas. Mat, tautiškumas, gyvenant savoje tautoje, savaime tarpsta, kaip medis girioje be kieno nors ypatingos pagalbos. Tuo tarpu jaunimo, gyvenančio kitame krašte, tautiškumas savaime bręsti negali, nes čia nėra tam natūralių sąlygų. Čia jis auga kaip persodintas kitoje vietoje medelis: gerai prižiūrimas, laistomas, jis gali prigyti, bet neprižiūrimas jis lengvai nudžiūsta. Natūralios sąlygos tautiškumui bręsti yra augimas savo tautoje, kur visi aplinkui lietuviškai kalba ir lietuviškai galvoja, kur mokyklose viskas dėstoma lietuviškai, kur yra geriausios sąlygos susipažinti su savo tautos istorija bei kultūra. Išeivijoje viso to yra labai nedaug. Nedažnai girdima gimtoji kalba, su savo tautos istorija bei kultūra savaitgalio mokyklose galima susipažinti tik paviršutiniškai. Gyvenamojo krašto aplinka ir mokykla daro didžiausios įtakos ir nustelbia išeivių jaunimo tautiškumo pasireiškimus.

Dėl to kai kas net galvoja, kad išlaikyti lietuvybę išeivijoje ilgesniam laikui neįmanoma ir dėl to beveik nėra prasmės ir dėti tam pastangas. Studentas Mykolas Drunga rašo (Akiračiai, 1971, Nr. 5), kad atlaikyti gyvenamojo krašto kultūrinį spaudimą ir išlaikyti savo tautiškumą galės tik "reto kūrybingumo, retai lanksčios ir talpios konstrukcijos asmenybės". Panašiai rašo ir dr. Juozas Girnius: "Nutausti gali bet kas, tačiau nenutausti gali tik tas, kas yra tvirtos dvasios" (Tauta ir tautinė ištikimybė, 155). Jeigu taip, tai norint lietuvybę išlaikyti ilgesniam laikui, reikia prisiauginti kuo daugausia tvirtos dvasios asmenybių. To iš tikrųjų siekia visos lituanistinės mokyklos, visas išeivijos kultūrinis judėjimas, visos jaunimo organizacijos. To siekia ir ateitininkų organizacija, kuriai taip pat reikia kuo daugiausia tvirtos dvasios asmenybių arba,

kaip pradžioje šio rašinio sakyta, sąmoningų organizacijos narių.

Kaip ugdomas tautinis sąmoningumas?

Atrodo, kad tautiniam sąmoningumui subrandinti neužtenka įprastinio veikimo (susirinkimų, suvažiavimų, stovyklų), nes tie dalykai yra gana reti. Tuo tarpu lietuviškai asmenybei išsiugdyti reikia nuolatinių ir individualių pastangų. Tik asmeniškai ir sąmoningai stengiantis galima geriau susipažinti su savo tautos laimėjimais, su jos istorija bei kultūra ir tuo būdu atsverti gyvenamojo krašto kultūrinę persvarą ir išlaikyti abiejų kultūrų pusiausvyrą.

Kas konkrečiai reikėtų daryti, siekiant gersnio savo tautos kultūros pažinimo? Čia yra dvi galimybės, kurios viena kitą papildo. Pirmiausia, būtų naudinga kiekvienam susipažinti su gyva Lietuva - tokia, kokia ji yra šiandien. Nors galimybės lankytis Lietuvoje ir ypač plačiau su ja susipažinti šiandien yra dar gana ribotos, vis dėlto ir tas galimybes reikėtų išnaudoti, nes vistiek jau daug ką galima pamatyti dviejuose didžiausiuose Lietuvos kultūros centruose — Vilniuje ir Kaune. Čia juk yra Lietuvos universitetai, muziejai, meno galerijos, architektūros paminklai, o svarbiausia — pati tauta, jos jaunimas, su kuriuo išeivijos jaunimas turėtų kokį nors ryšį palaikyti, norint, kad tautos ir išeivijos ryšiai nenutrūktų visam laikui, kai senoji karta bus išmirusi. Prieš 50 metų lietuvių literatūrinės kalbos tėvas Jonas Jablonskis buvo įrašęs vieno mokyklinio vadovėlio viršelyje tokį motto: maža garbė svetimomis kalbomis kalbėti, didi gėda savosios gerai nemokėti. Ar to negalėtume šiandien pritaikyti ir kitai sričiai: maža garbė daug svetimų kraštų aplankyti, didi gėda Lietuvos nematyti?

Tačiau Lietuvos lankymas - susipažinimas su jos dabartimi nėra viskas. Reikia pažinti ir jos praeitį, susipažinti su jos praeityje sukrautais kultūros lobiais. O tai galima ir gyvenant išeivijoje. Geriausia tam priemonė yra knyga. Čia nekalbama apie vadovėlius, kurie yra reikalingi vaikams mokyklose. Vyresniesiems moksleiviams ir studentams vadovėlių neužtenka, nes vadovėliuose pateikiamos tik elementarios žinios. Siūlytume jaunimui tokią lituanistinio švietimosi programą: kiekvienas pasirenka kokią nors jam įdomesnę temą ir ją plačiau pastudijuoja. Istorijos mėgėjams yra įdomių temų ypač iš 19 ir 20 amž. Lietuvos istorijos. Pvz., lietuvių spaudos draudimas, apimąs 40 metų laikotarpį; pirmas dešimtmetis po spaudos laisvės atgavimo; kaip lietuviai ruošėsi atkurti Lietuvos valstybę Pirmojo pasaulinio karo metu; pirmieji nepriklausomo gyvenimo metai; Antrasis pasaulinis karas ir Lietuvos okupacija; lietuvių tautos rezistencija karo ir pokario metais ir kt. Istorinės temos būtų ir atskiri Lietuvos veikėjai bei rašytojai, kaip, pavyzdžiui, istorikas Simonas Daukantas, vyskupas Motiejus Valančius, daktaras Jonas Basanavičius, Vincas Kudirka ir kiti. Tik studijuojant tokių asmenų gyvenimą, neužtenka sužinoti, kada jie gimė, kur mokėsi, ką parašė ir kada mirė. Svarbiausia - jų ideologija, jų gyvenimo siekimai bei uždaviniai ir kaip, kokiom priemonėm jie tuos uždavinius vykdė.

Nepaprastai įdomus yra Lietuvos atgimimo laikotarpis, ypač nuo 1883 iki 1918 metų. Visas tas gyvenimas, to laikotarpio dvasia, labai gražiai atsispindi ir to meto lietuvių literatūroj. Todėl literatūros mėgėjai, pasirinkdami kurią literatūrinę temą, gali neblogai susipažinti ir su ano meto tautos gyvenimu. Literatūros mėgėjams turėtų būti įdomus kad ir toks pirmo lietuviško romano autorius Vincas Pietaris, kuris gyveno ir rašė Rusijoj, savo raštus spausdino Vokietijoj ir Amerikoj, o iš čia tie raštai buvo slaptai gabenami į Lietuvą ir ten platinami. Todėl kai kas galėtų panagrinėti kad ir tokią temą:

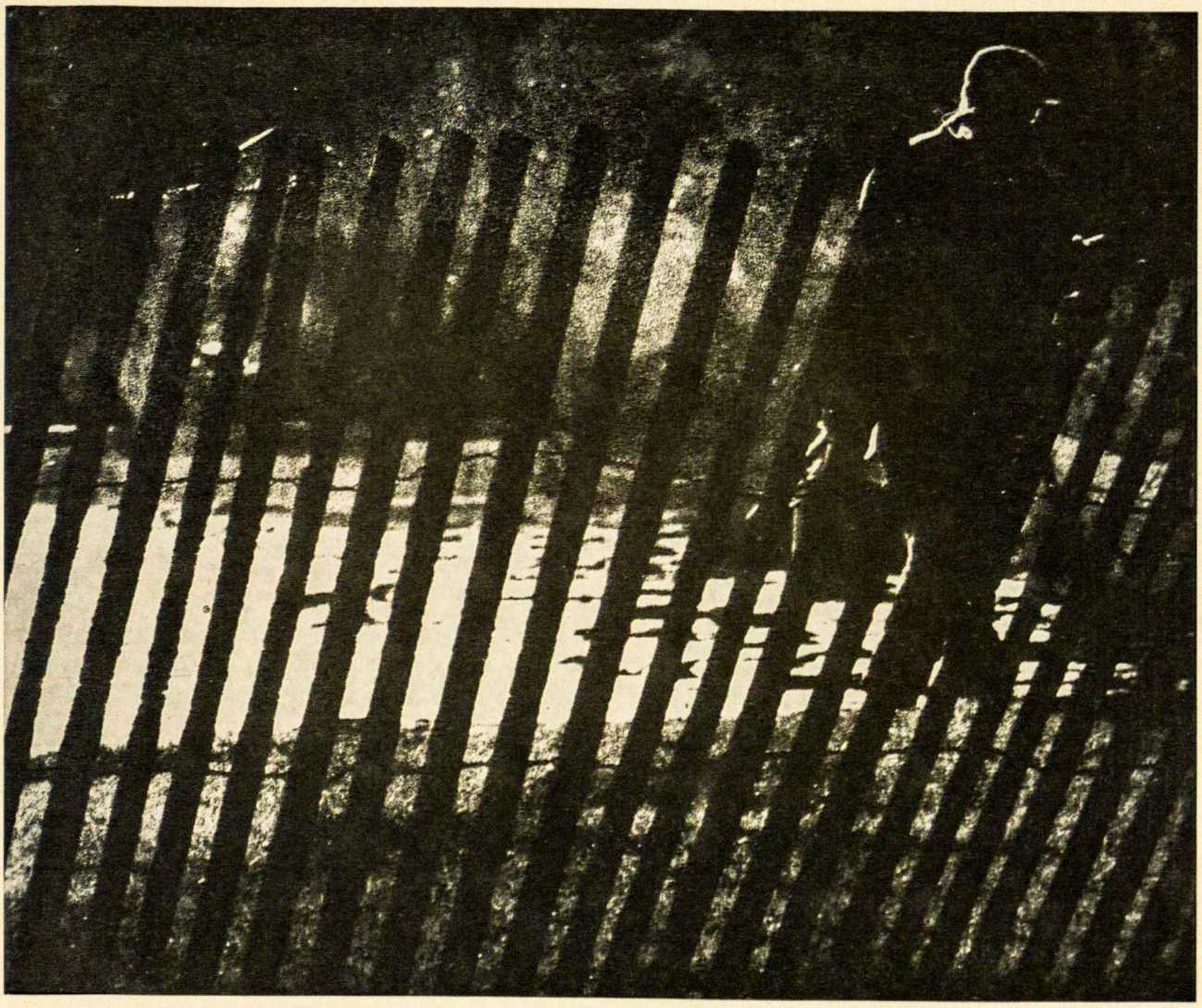

kodėl pirmas lietuviškas romanas (Algimantas) buvo išleistas Amerikoj? Dėkinga tema yra ir Maironis aplamai ar kad ir toks klausimas: kodėl ano meto lietuviai taip jaudinosi ir net ašaras liejo, skaitydami jo veikalą "Jaunoji Lietuva"? Mergaitėms turėtų būti ypač įdomi, jautri rašytoja Marija Pečkauskaitė - ir ne tik kaip rašytoja, bet ir kaip jaunimo auklėtoja. Iš vėlesnių lietuvių rašytojų daug kam gali būti įdomus Mykolaitis-Putinas, Aistis, Brazdžionis ir kiti. Medžiagos tom temom yra ne tik lietuvių, bet kai kas ir anglų kalba. Rašantieji galėtų pasinaudoti ir vyresniųjų patarimais bei informacija. Panašių temų galima susirasti lietuvių dailės, muzikos bei kitose srityse. Šiom temom paruošti rašiniai galėtų būti skaitomi susirinkimuose ir spausdinami **Ateityje**.

Šiaip ar taip, sąmoningam ateitininkui ar apskritai sąmiringam lietuviui jaunuoliui neužtenka tik tokios lietuvybės, kurios turinį sudaro kelios lietuviškos dainos ir keli tautiniai šokiai. Lietuvišką dainą sudainuoti ir lietuvišką šokį pašokti gali ir nelietuvis. Neužtenka nė vadinamojo socialinio bendravimo stovyklose bei susirinkimuose. Sąmoningam ateitininkui, kaip ir sąmoningam lietuviui apskritai, reikia lietuviškos dvasios, kuri, gyvenant svetur, savaime neatsiranda. Tam reikia individualinių pastangų - geriau savo tautą pažinti, nes tik geriau pažinus, galima jos kultūron įaugti, o įaugus ir ją pamilti.

L. D-as

Prof. Zenono Ivinskio netekus

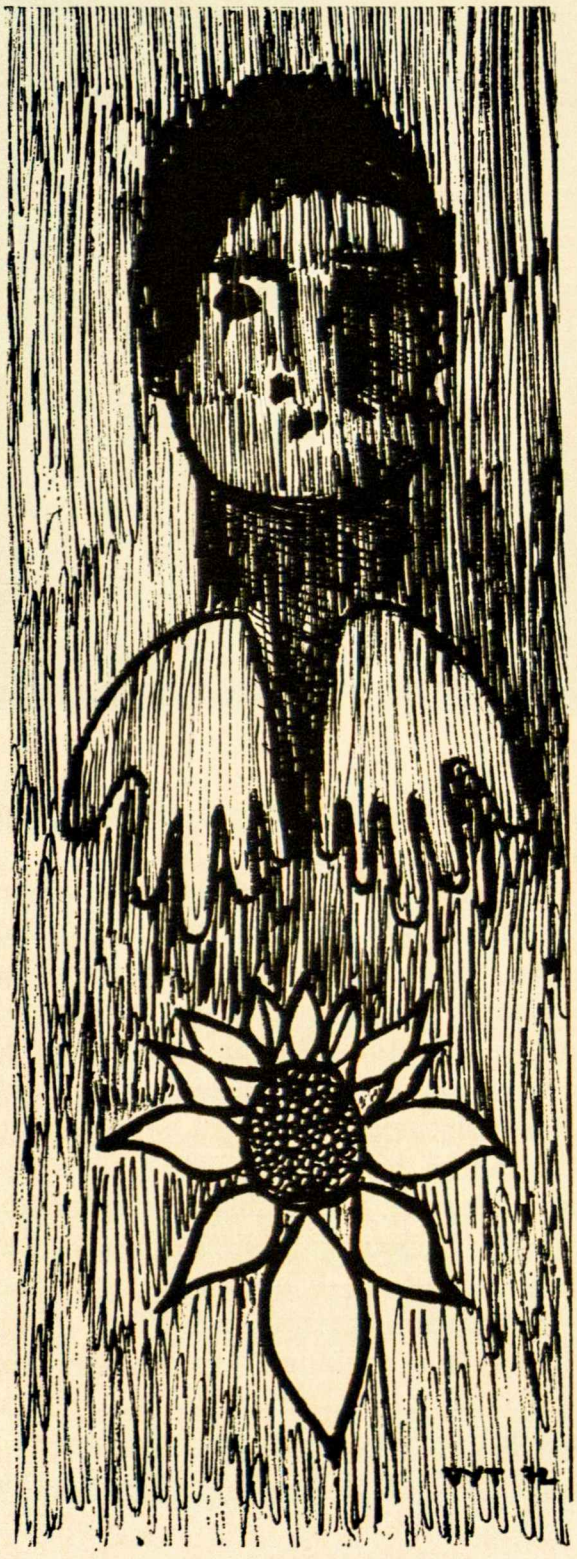

Pernai Kūčių dieną Bonnoje, Vokietijoje, mirė prof. dr. Zenonas Ivinskis, vienas iš žymiausių Lietuvos istorikų. Tai yra didelis nuostolis visai už laisvę kovojančiai lietuvių tautai. Viena — yra prarandamas vertingas ir darbingas žmogus, o antra — pasilieka visa eilė nebaigtų darbų bei projektų iš Lietuvos istorijos srities. Tas nuostolis bus ypatingai jaučiamas dabar, kai okupantas bando falsifikuoti istorinius faktus, stengdamasis viską palenkti Rusijos pirmavimui. O Zenono Ivinskio objektyvūs ir paremti patikrintais šaltinių faktais Lietuvos istorijos tyrinėjimai demaskuodavo okupanto tendencingus tvirtinimus.

Biografija

Zenonas Ivinskis gimė 1908 m. gegužės 25 d. Kaušėnų kaime, Plungės valsčiuje, Telšių apskrityje, Žemaitijoje. 1925 m. baigė Telšių gimnaziją, o 1929 metais — Lietuvos Universiteto teologijos - filosofijos fakultetą. Išstudijavo daugelį įvairiomis kalbomis parašytų spausdinių, liečiančių Lietuvos istoriją ir esančių įvairiuose Lietuvos knygynuose bei archyvuose. Gilino studijas Vokietijoje Muencheno ir Berlyno universitetuose. 1932 m. gruodžio 1 d. gavo filosofijos daktaro laipsnį už mokslinį darbą "Lietuvos valstiečių luomo išsivystymas". Tyrinėjo Berlyno-Dahlem ir Dancigo archyvus, ir surinko medžiagą habilitaciniam darbui "Lietuvių ir prūsų prekybiniai santykiai pirmoje XVI amžiaus pusėje". Rygoj ir Karaliaučiuje kryžuočių bei kalavijuočių archyvuose ieškojo medžiagos apie jų vestas ko-

vas su žemaičiais ir visa Lietuva. Tarnaudamas kariuomenėje gavo leidimą dirbti Lietuvos kariuomenės archyve. Profesoriavo Kauno ir Vilniaus universitetuose. Buvo pasiekęs pilno profesoriaus laipsnio ir išrinktas profesorių tarybos sekretoriumi.

Karo metu, šalia savo specialybės darbų, aktyviai dalyvavo pogrindžio veikloje: ir antikomunistinėje ir antinacinėje rezistencijoje. Tremtyje buvo aktyvus lietuviškoje studentų šalpos bei Raudonojo Kryžiaus veikloje. Taip pat labai aktyviai reiškėsi Baltų Draugijoje, ateitininkuose, buvo ateitininkų tarybos nariu. Būdamas Lietuvių Fronto Bičiulių pirmininku Europoje, organizavo kasmetines studijų savaites. Jose jis pats kiekvienais metais nagrinėdavo kokią nors naują, išsamiai dokumentuotą ir gerai paruoštą istorinę temą.

Į užjūrį neišvyko tiktai todėl, kad jį traukė Vatikano ir Jėzuitų archyvai Romoje, kur surado labai daug medžiagos Lietuvos istorijai.

Pasaulinio garso Lietuvos istorikas

Universiteto rektorius Bonnos dienraščio nekrologe prof. Zenoną Ivinskį apibūdino: kaip žmogų, pasaulinio mąsto istoriką, ir nuostabų dėstytoją. Prof. Ivinskis buvo labai produktyvus. Yra priskaitoma apie šimtinė jo nagrinėtų istorinių temų, ir visos stipriai dokumentuotos. Užtenka pavartyti lietuviškąją enciklopediją ir beveik kiekviename tome rasime Zenono Ivinskio straipsnių. Patartina susirasti ir pasiskaityti apie žemaičius, Vytautą Didįjį, šv. Kazimierą, kryžuočių ordiną. Iš jo raštų stiliaus susidarysite vaizdą, kad jis yra objektyvios tiesos istorikas, ne romantikas. Jis vartoja istorinių faktų kalbą, paremtą istoriniais šaltiniais. Jis buvo žinomas kaip Lietuvos istorikas, labiausiai išstudijavęs prieinamus ir apie Lietuvos praeitį turinčius žinių archyvus.

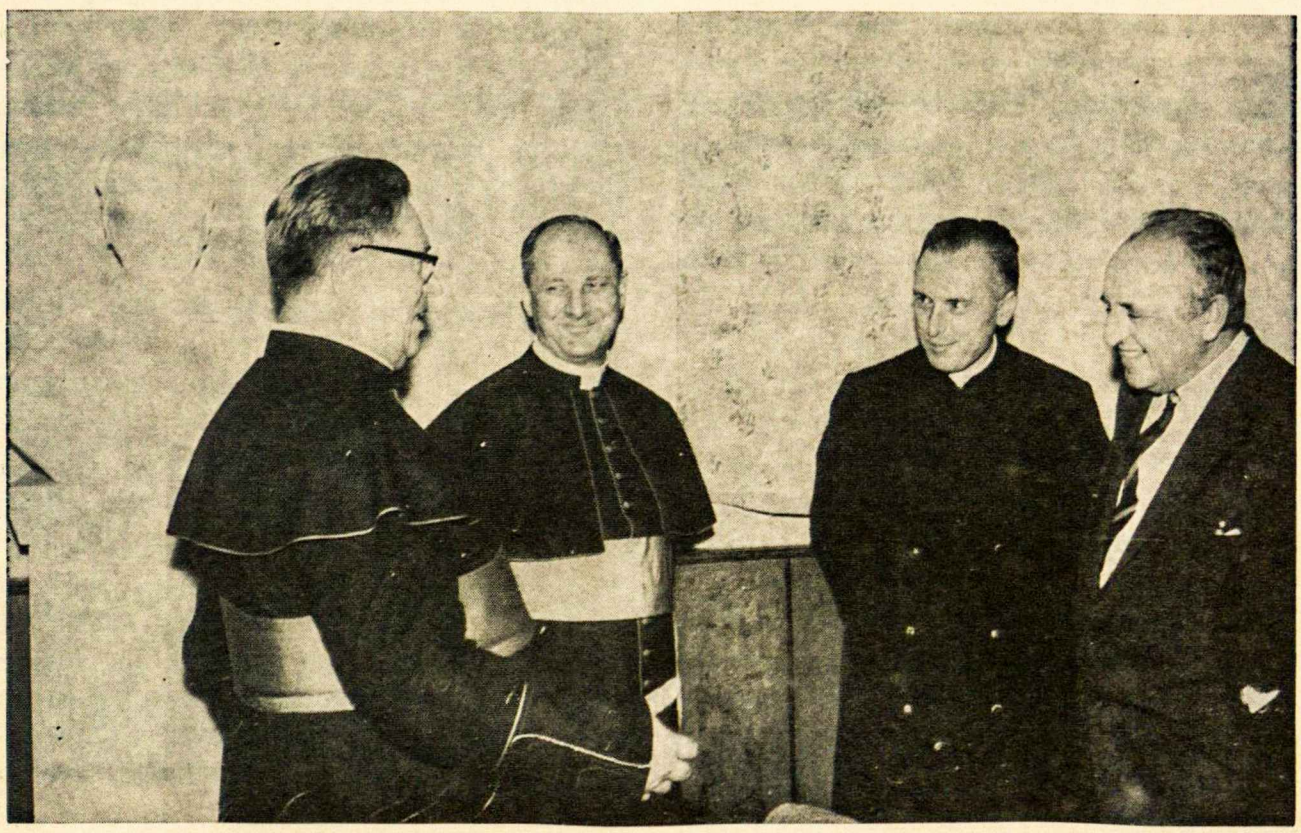

Prof. Ivinskis prieš 10 metų Romoje. Iš kairės į dešinę: kan. Juozas Stankevičius — tuometinis Kauno arkivyskupijos valdytojas, vysk. V. Brizgys, prof. kun. dr. Paulius Rabikauskas S.J. ir prof. dr. Zenonas Ivinskis.

Jo istorinių darbų bibliografija yra lietuviškosios enciklopedijos IX tome, o jo pilnas darbų sąrašas dabar yra spausdinamas š. m. kovo mėn. "Į Laisvę" numeryje. Štai keli jo paskutiniai stambūs darbai: lietuvių istorijos kursas vokiečių kalba, pagal Bonnos universitete skaitytas paskaitas; "Vyskupas Merkelis Giedraitis ir jo laikų Lietuva", du tomai pilnai paruošti ir velionio pageidavimu perduoti išbaigti istorikui kun. Rapolui Krasauskui, gyvenančiam Romoje; studija "Žemaičių Vyskupija", atiduota spausdinti Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos Darbams; studija "Lietuvos Žydai", skaityta 1971 m. vasarą Europos studijų savaitėje ir spausdinama š. m. "Aiduose" kovo ir balandžio mėn. numeriuose.

Pats pagrindinis jo darbas buvo "Lietuvos Istorija". Tam darbui jis ruošėsi visą gyvenimą, surinko labai daug istorinės medžiagos, padarė daug reikalingų išrašų, daug mikrofilmų. Paskutiniu metu tą darbą dirbo Lietuvių Fondo remiamas. Planavo paruošti tris tomus. Spėjo tiktai pirmąjį tomą išbaigti rankraščiu. Kitų dviejų tomų medžiaga buvo surūšiuota ir sutvarkyta. Dėl to nebaigto darbo velionis savo žmonai prieš mirtį nusiskundė: "Mažai yra tokių nelaimingų žmonių pasaulyje kaip aš — neužbaigiau 'Lietuvos Istorijos' ".

Pirmosios laisvoje Lietuvoje užaugusios generacijos atstovas

Pirmoji laisvoje Lietuvoje užaugusi generacija, ypatingai naujų idėjų srityje, gana darniai bendradarbiavo su vyresniąja karta, kurios būdingi atstovai buvo prof. St. Šalkauskis, prof. Pr. Dovydaitis, prel. M. Krupavičius, dr. L. Bistras ir kiti. Jaunuomenė, kurios būdingas atstovas buvo Zenonas Ivinskis, lengvai perėmė jų pasirinktas ir perduodamas vertybes kaip krikščioniškąjį principingumą, socialinį pažangumą, demokratiškumą ir pasiryžimą kūrybiniais darbais iškelti lietuvių tautą į Vakarų Europos nacijų lygį.

Jaunoji generacija tomis vertybėmis žavėjosi ir visu savo jaunatvės dinamizmu bei sugebėjimais joms angažavosi.

Ivinskis ir jo draugai nesutapo su ano meto autoritetinėmis tendencijomis Vakarų bei Rytų Europos ir Lietuvos politiniam gyvenime. Tam pasipriešindamas jis su kitais 16 asmenų pasirašo deklaraciją "Į organiškos valstybės kūrybą", kuri autoritetinio rėžimo metu drąsiai iškėlė laisvės ir demokratiškumo principus.

Tie jaunieji intelektualai telkėsi apie žurnalus "Židinį", "Naująją Romuvą" bei dienraštį "XX Amžių". Jie kūrė modernią, į Europos vakarus gravituojančią spaudą ir ruošė priaugančias ateities kartas didiesiems mūsų tautos uždaviniams. Jie organizavo krikščionius darbininkus, ūkininkus. Tuo pozityviu darbu užkirto tuo metu kelią kultūrkomunizmui.

Užėjus pirmajai sovietų okupacijai, Zenonas Ivinskis natūraliai perėjo į antikomunistinę, o vėliau — į antinacinę rezistenciją. Jis buvo vienas iš aktyviųjų sukilimo dalyvių. Jo bute sukilimo dieną, 1941 m. birželio 23 d. rytą, gimė idėja išleisti dienraštį "Į Laisvę", kuris vėliau tapo ir vienu iš pagrindiniųjų antinacinės rezistencijos leidinių.

Zenono nusistatymo tvirtumas būdingai veikė aplinką. 1941 metų liepos pradžioje, praslinkus vos kelioms savaitėms po sukilimo, slaptosios policijos Gestapo atstovas bandė klasta prisivilioti lietuvių jaunuomenę į vokiečių kariuomenės dalinius bei suorganizuoti lietuviškąjį SS legijoną. Gestapo atstovas pakvietė Zenoną Ivinskį ir mane, kaip lietuvių katalikų jaunuomenės atstovus, į pokalbį su Geležinio Vilko atstovais, kurie lietuvių tarpe buvo žinomi kaip diktatūrinio režimo šalininkai. Buvome raginami sutelkti gretas su Geležiniu Vilku. Tada, to atstovo žodžiais, visas lietuvių jaunimas įsijungtų į kovą už Naująją Europą. Zenonas Ivins-

kis tame pokalbyje savo drąsų ir aiškų žodį baigė tvirtindamas, kad "pilna valstybinė laisvė yra mūsų pirmoji ir nepakeičiama sąlyga". Gestapo atstovas tuojau įsikišo su pastaba, kad pirma reikia laimėti karą, o tada fuehreris kiekvienai tautai skirs vietą pagal jos nuopelnus. Zenono nesvyruojančio reikalavimo įdėmiai tada klausėsi vienas pokalbio dalyvis dr. Meškauskas-Germantas. Po sukilimo jis atvyko į Lietuvą kaip vokiečių saugumo remiamas asmuo, bet matyti nacių elgesiu jis jau buvo nusivylęs ir turbūt jame brendo mintis jungtis prie tų, kurie atstovavo vis didėjantį lietuvių laisvės troškimą. Kai vėliau jis tapo švietimo tarėju civilinės vokiečių valdžios žinioje, jis visą laiką buvo ryšyje su lietuvių antinacine rezistencija. Zenonas Ivinskis ir Juozas Brazaitis, buvęs Laikinosios Vyriausybės ministeris pirmininkas, daugelį kartų slaptai tarėsi su juo, kaip užbėgti vokiečių planuojamai mūsų jaunuomenės mobilizacijai už akių, kaip išvengti SS legijono, kaip išsaugoti studentus nuo darbo tarnybos, kaip apginti mokyklas, kurių daugumą vokiečiai rengėsi uždaryti. Vėliau turbūt naciai pajuto, kad jis jiems nuoširdžiai nedirba: jį suėmė ir pasodino į kacetą. Ten jis kaip daugelis idealistų kovotojų už laisvę ir mirė.

Krikščioniškasis humanistas

Zenonas jautriai reagavo į žydų naikinimą. Jis nekartą ragino įvykdyti faktus, kuriais būtų smerkiamos nacių vykdomos žudynės Lietuvoje ir kituose kraštuose. To raginimo įtakoje Laikinoji Vyriausybė buvo iškvietusi ir įspėjusi tuos, kurie vokiečių buvo traukiami į tą baisųjį prasižengimą. Kia kurie jų buvo surišti priesaika su nacių specialaus žudymą vykdančio dalinio vadovybe. Jie buvo raginami bėgti iš Kauno ir pasislėpti.

Atsisveikinimas

Laidotuves Vokietijoje, Bonnoje, gaubė iškilminga rimtis ir kartu jautri šilta nuotaika. Vyskupas A. Deksnys su 11 Europoje reziduojančių lietuvių kunigų atnašavo šv. Mišias. Jų metu smuiku, violenčele bei viola grojo prof. Zenono Ivinskio Rytų Europos istorijos kurso studentai V. Beling, V. Mettig ir Bonnos universiteto muzikos direktorius prof. E. Plehn. Jie išpildė J. S. Bacho simfoniją G-moll, W. A. Mocarto preliudą ir J. S. Bacho fura d-moll. Prelatas dr. J. Aviža pasakė pamokslą vokiškai, o vyskupas — lietuviškai.

Daugiau nei pusę 200 dalyvių sudarė jaunuomenė: studentai vokiečiai — kurso klausytojai, ir studentai lietuviai, kurie tuo metu netoliese turėjo savo suvažiavimą jaunimo kongreso reikalais.

Patraukli, draugiška ir turininga velionio asmenybė būrė apie save palčiuosius visuomenės sluogsnius. Studentai ypatingai brangino prof. Z. Ivinskio kolegiškumą pravedamuose pokalbiuose su studentais ir sugebėjimą juos išklausyti bei suprasti. Dėl to jis buvo studentų mėgiamas ir mylimas.

Su Zenonu Ivinskiu atsisveikinti susirinko atstovų iš visos eilės Europos valstybių ir iš Amerikos.

Nordfriedhof koplyčioje velionio karstas skendėjo gėlėse ir vainikuose. Atsisveikinimo kalbas pasakė: kun. dr. P. Celiešius — Ateitininkų Sendraugių vardu, dr. K. J. Čeginskas — Liet. Fronto Bičiulių bei Švedijos Baltų komiteto ir instituto vardu, mons. dr. P. Jatulis — Liet. Katalikų Mokslo Akademijos vardu, kun. Br. Liubinas — Vokietijos Liet. Bendruomenės ir Vasario Šešioliktosios gimnazijos vardu, prof. Friedrich Kaiser — universiteto bendradarbių vardu, ir dr. A. Damušis — Laikinosios Liet. Vyriausybės, Ateitininkų Federacijos, Lietuvių Fondo bei Liet. Fronto Bičiulių vardu.

Atsisveikinti su Zenonu Ivinskiu Bonnos universiteto rektoriaus ir filosofijos dekano vardu atvyko meno istorijos profesorius Heinrich Luetzeler. Su lietuviais jis turėjo ryšių dar iš 1932 m. bendra-

darbiavimo "Židinyje". Nacių laikais jis neigiamai atsiliepė apie Rosenbergo, nacių ideologo, knygą "Mythos", kuri skiepijo idėją, kad vokiečiai yra ponų tauta (Herrenvolk). Už tai prof. Luetzeler buvo atleistas iš universiteto. Tuojau po 1941 metų sukilimo, būdamas filosofijos fakulteto dekanu, prof. Zenonas Ivinskis, susitaręs su dr. Juozu Brazaičiu, kurie abu prof. Heinrich Luetzeler pažinojo, pakvietė jį į Kauno Vytauto D. Universitetą dėstyti meno istoriją, bet naciai jo neišleido.

Atsisveikindamas su prof. Zenonu Ivinskiu jis tai prisiminė, iškeldamas velionio asmenybės bruožus — "Vernehmheit, Zuneigung, Verlaessigkeit"*. Kalbą baigė šiltais žodžiais: "Taip mums šviesa užgęso. Tylios šilumos, šiltos tylos jau mums čia nėra. Ši gėlių gausybė įrodo, kiek daug jų velionis buvo pasodinęs, užauginęs ir privedęs prie žydėjimo".

Prof. Z. Ivinskio mirtis yra didelis nuostolis visai laisvės trokštančiai lietuvių tautai. Ji bent dalimi galės būti atsverta, jeigu jaunimas domėsis jo darbais, jeigu jaunieji istorikai tęs jo darbą, imdami lietuvių istoriją bent kaip šalutinę šaką, bei su meile ieškodami savo tautos praeityje istorinės tiesos pilno objektyvumo dvasioje.

Dr. A. Damušis

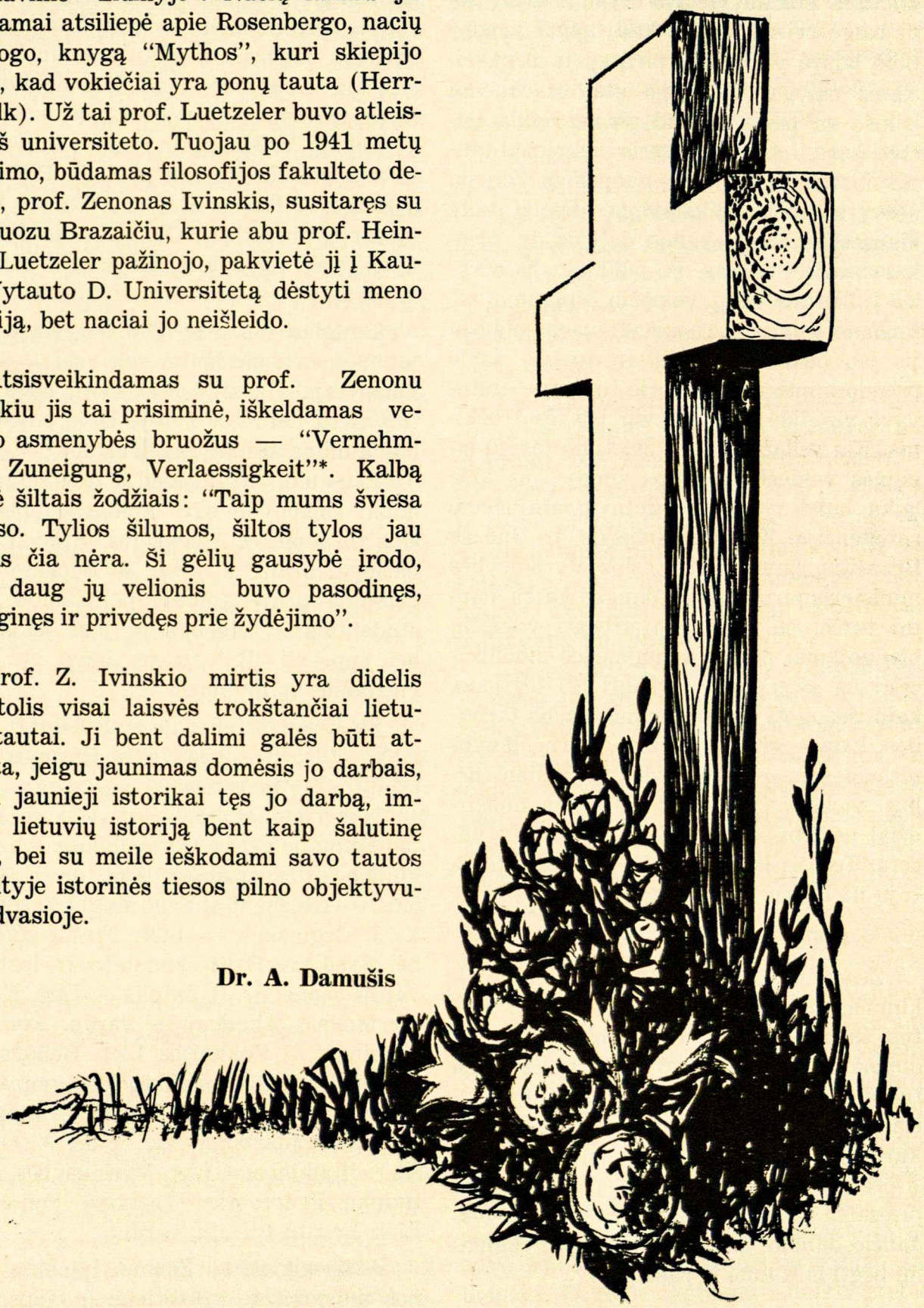

* Garbingumas, simpatingumas, ištikimumas

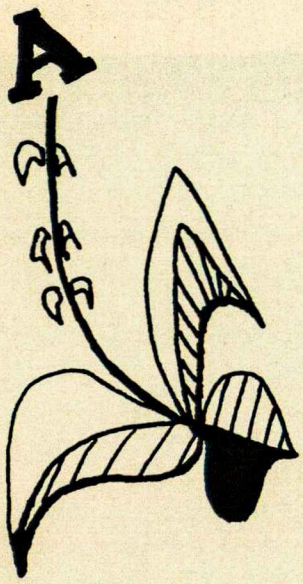

VOLERTO

"PRAGARO VYRESNYSIS"

Nežiūrint palankių ar nepalankių recenzijų Vytauto Volerto romanas "Pragaro vyresnysis" yra vertas dėmesio. Pirmiausia, skaitytoją sudomina neįprasta šiandieninė tema: dabartinėje Lietuvoje esąs kolūkis ir jame dirbantieji žmonės. Vyriausias veikėjas, kolūkiečiams nelabai gerai pažįstamas, tylus ir gan paslaptingas Rukšys, savyje išgyvena didį maištą ne vien dėl savo alkoholizmo, bet ir dėl paslėptos kunigystės. Buvęs kunigas Kazys Miliūnas, dabar vadinamas Jonas Rukšys, nėra visiškai užmiršęs savo pašaukimo pareigas —po plyta savo lūšnelės grindyse turi paslėpęs brevijorių, iš kurio kasdien meldžiasi. Rukšio sąžinė vis dėlto nenutyla, o ypač skaudžiai gelia, kai kunigas įvykdė pirmininko Sartušio įsakymą iš senukų Žvaliauskų paimti kryžių. Taip susijaudina Rukšys, kad, grįžęs namo, pasigeria, nors jau ketverius metus degtinės nebuvo lietęs. Išsigandęs ir savimi nelabai pasitikįs Rukšys važiuoja miestan ir aplanko Stasę Dimšaitę, kuri jį dar nuo seno myli ir jo problemą siūlo spręsti vedybomis: ji Joną tuomet amžinai dabosianti. Toks pasiūlymas dar labiau Rukšį išgąsdina ir visai pamišęs, "sergantis" važiuoja "namo". Čia negeriau. Neapykanta Sartušiui visai sumaišo seno komunisto Baleikos galvą, nežiūrint to, kad jo duktė su viršininku vaikštinėja ir paskui net pasidaro nėščia. Tuo tarpu mieste Dimšaitei peršasi partietis geležinkelietis — geras, tvarkingas, bet be širdies. Jausdama, kad jau sensta, Stasė rimtai pagalvoja, kad gal gyvenimo rudenyje ir vestuvės be meilės gali būti atleidžiamos. Tačiau tragedija visus jos planus suardo — lietingame bulviakasyje, kai miestiečiai kviečiami talkininkauti kolūkyje, Stasė mirtinai susižeidžia. Skausme šaukiasi kunigo, o minioje sustingęs Rukšys staiga prieina ir ją mirštančią palaimina. Šiuo būdu save atidengęs, kun. Miliūnas pasiima savo pinigus ir dingsta iš kolūkio. Paslaptingame gaisre žūva ne tik Baleika, bet ir geležinkelietis, ir lieka neišaiškinta kolūkio paslaptis.

Mano nuomone, Volerto romanas dėl savo veikėjų yra ypatingas. Jų tikrai nemaža — Rukšys, Stasė, Baleika, Sartušis, Jadzė, Meilus, geležinkelietis, Aldona, — ir jie yra ryškūs. Vienas romano silpnumas glūdi tame pačiame veikėjų gausume — Volertas neišvystė nė vieno charakterio, kuris tikrai galėtų vadintis žmogiškas.

Augusta Šaulytė

NEUŽMIRŠTUOLĖS

Nebegrįš iš karo jaunieji
Užmirštieji tautos mūs vadai.
Ilsėsis jie žemėj pušuotoj
Atgaivindami gamtą naujai.

Prie kūnų augs neužmirštuolės,
Šaukiančios mus prisimint,
Kad jos dygo iš tauriojo kraujo
Ir ašarų, skausmo žaisme.

Ir per metines bus jų mažiau jau,
Tų merginų, kurios prisimins,
Bus mažiau ir tų neužmirštuolių...
Bet miške jos budės amžinai.

* * *

Dabartis nepalanki didvyriams...
Bet, jiems peržengus Mirties slenkstį,
geraširdis Laikas neatidėliojamai
perpildo jų vardais
praeitį,
istorijos vadovėlius
ir gyvųjų kalbas.

Onilė Vaitkutė

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

LIŪDESYS IR DŽIAUGSMAS

Liūdna aš buvau
Viena be draugų.
Mano širdis skaudžiai dejavo,
Mano siela nerami buvo.

Bet gamta suaidėjo
Ir mano siela girdėjo
Tą linksmą muziką —
Džiuginančią dainą.

Nuskambėjo per visą gamtą
Raminanti muzika
Su tyliu ritmu
Lyg bangavimas atgaivinančių, linksmų laikų.

Kristina Urbanaitė
(Eilėraštis laimėjęs I vietą jaunųjų konkurse, Romuvoje).

GINTARAS:

Vakarop,
Kai saulė šaukiama tolyn
Su piktumu išlieja visą dangų
Raudonai,
Kai sidabriniai, vėsūs mėnesienos spinduliai ją
Apramina
Ir tamsuma ateidama jos pyktį numalšina,
Tada aš pradedu sapnuoti nematytą kraštą
Toli, kitoj rubežiaus pusėj — už tikrovės.
Tada matau aš Nemuną,
Jo bangas šaukiančias artyn...
Ir dainos atgarsiai iš naujo atvirpėja mano sielos gilumoj.
Svajoju aš tada paskendusi...
Ir širdį pildo gintarinė šiluma.

Regina Stočkutė
(Iš anglų kalbos vertė Gabija Juozapavičiūtė)

51

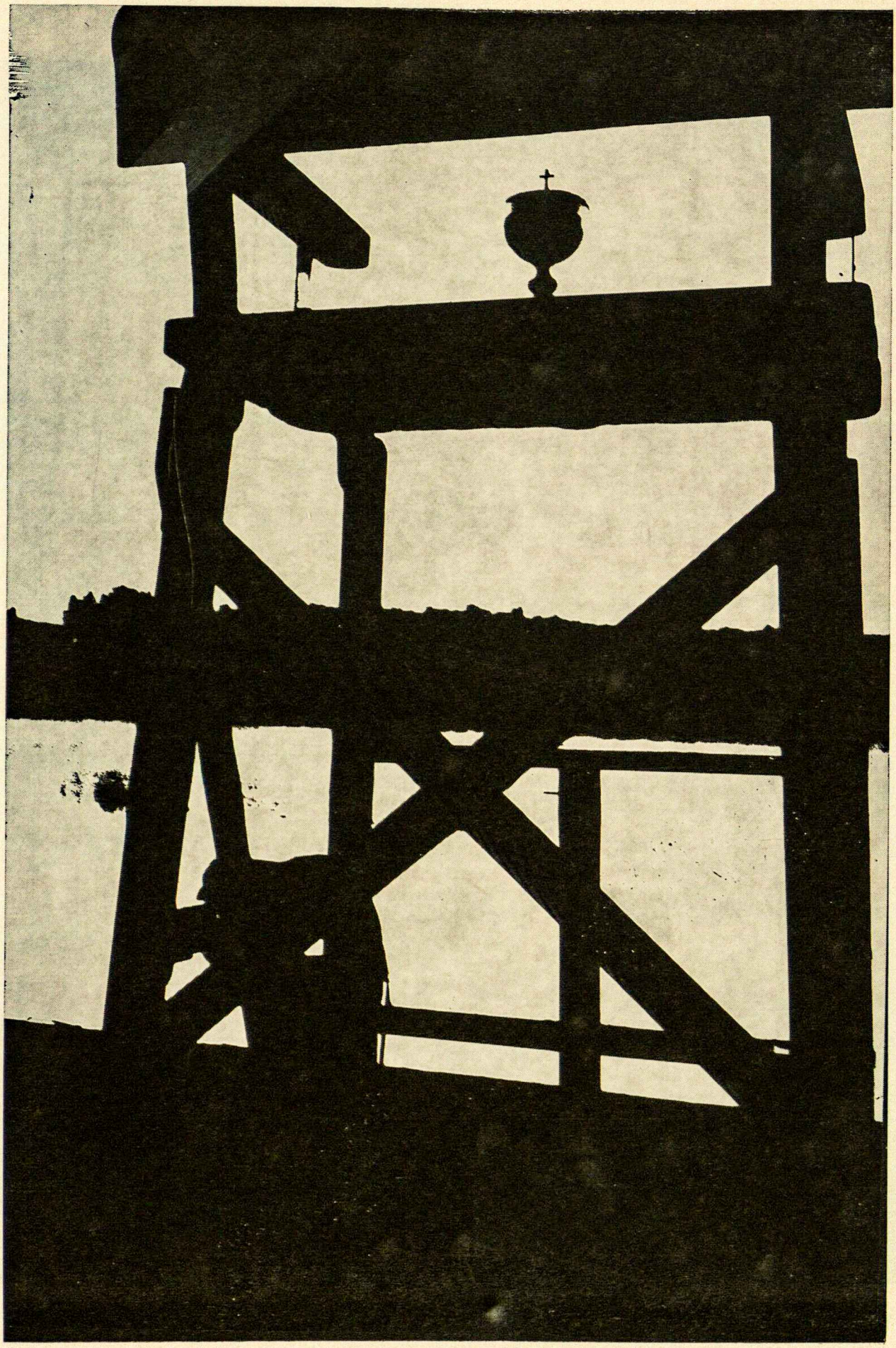

52

Konkursas Vasario Šešiolíktosios gimnazíjoj

1971 mokslo metų pabaigoje PLB Švietimo Tarybos rūpesčiu Vasario 16 gimnazijoje, kuri dabar vadinasi "Romuva", įvyko deklamavimo, rašinių bei poezijos konkursas. Konkurso tikslas - paskatinti gimnazistus kurti lietuvių kalboje: kad kalba būtų surišta ne tik su mokykla ir mokslo reikalais, bet taipgi intymesniais asmeniškais išgyvenimais, nuomonėmis bei galvosena.

Konkurso dalyviai buvo suskirstyti į dvi grupes: nuo pirmos iki ketvirtos klasės ir nuo penktos iki devintos klasės. (Gimnazija turi 9 klases.) Įvertinimo komisiją sudarė: gimnazijos direktorius p. V. Natkevičius, kaip literatas; p. Lukošius, kaip žmogus turįs platų lietuvių kalbos pažinimą; Jonas Sonsas - abiturientas, gerai pažįstąs lietuvių ir kitų kalbų literatūras; ir Raima Šreifeldaitė, neseniai atvykusi iš Lietuvos ir žinanti gimnazijos mokinių sugebėjimus bei trūkumus.

Įvertinime buvo atsižvelgta į originalumą, vaizduotės išvystymą, sudominimą, nuoseklumą bei skonį. Lietuvių kalbos tikslumas nebuvo pabrėžiamas, kad nebūtų atstumiami lietuvių kalboje silpnesnieji nuo kūrybinių pastangų.

Jaunesniųjų grupėje pirmąją vietą laimėjo trečios klasės trylikametė mokinė Kristina Urbanaitė už keturis eilėraščius. Ji yra atsikrausčiusi 1970 m. vasarą su savo broliu ir tėvais iš Kolumbijos į Vokietiją. Antrąją vietą laimėjo antros klasės mokinys Petras Mačionis už rašinį "Mano kambarys".

Vyresniųjų grupėje pirmoji vieta buvo paskirta už poeziją aštuntos klasės mokinei, aštuoniolikmetei Romanai Žutautaitei. Romana atvažiavo į gimnaziją prieš aštuonerius metus beveik nemokėdama lietuvių kalbos, o dabar, gimnazijos mokytojų pagalba, ji kalba ir rašo puikiai lietuviškai. Ji šiais mokslo metais jau baigia gimnaziją, planuoja eiti universitetan ir vėliau tapti literatūros kritike. Balsų skaičiumi labai arti pirmos vietos, antrąją vietą laimėjo Diana Montvilaitė, šeštos klasės mokinė, taip pat atvykusi į gimnaziją nemokėdama lietuvių kalbos. Diana konkursui įdavė du rašinius ir vieną eilėraštį. Trečioji vieta atiteko dviems šių mokslo metų abiturientams: Manfredui Šiušeliui ir Edvinui Dilbai, kurie yra atvykę iš Lietuvos 1959 metais. Manfredas anksčiau yra lankęs saleziečių gimnaziją Italijoj. Jis laimėjo premiją už satyrišką vieno savo mokytojo aprašymą, o Edvinas - už romantiškai prasidedantį ir ironiškai-realistiškai užsibaigiantį rašinį.

Laimėtojų eilėraščiai bei rašiniai bus spausdinami "Ateityje".

ORO KOVA

PETRAS ŠTEINBACHAS

(Rašinys laimėjęs II vietą jaunųjų konkurse Romuvoje.)

Kai tik mėnulis išlindo iš už vieno storo debesies, JU 88 C6 lėktuvas su ūžiančiu motoru pakilo į orą. Nejudėdamas, spoksančiomis akimis už vairo sėdintis pilotas, žiūrėjo į tachometrą. Bet kas ten? Ar ten lėktuvas? Pilotas pakreipia vertikalinį vairą į kairę ir leidžia lėktuvą žemyn. Dabar jis aiškiai mato priešo lėktuvą. Pilotas atgauna savo žemyn smingančio lėktuvo kontrolę. Kai pasiekia 2000 metrų, jis lekia tiesiai į anglišką Beaufighter-į. Dabar jau aiškiai galima matyti Beaufighter-io uodegą taikiklyje. Dar viena sekundė ir jis spaudžia raudoną sagą, kuri įjungia aštuonis kulkosvaidžius. Vienas kulkų švaistas pataiko į Beaufighter-io šoną, kitas - į tanką. Pilotas jau nemato kaip Beaufighter-is dega, nes jis padarė statmeną lanką ir lekia į savo aerodromą. Jis vėl turėjo laimės ir džiaugiasi, kad jie jo nenušovė.

Pasiekęs savo aerodromą, jis mato kaip du pulkai MC 1 10 pakyla oran. Jie turi naktį pulti Londoną. Kai pilotas išlipa iš savo kabinos, susitinka su viršila. Jie pasišneka ir pilotas gauna uždavinį - paskandinti vieną laivą su 1000 kilogramų bomba. Bet to jis jau negali padaryti, nes staiga išgirsta ore baisiai garsius motorus. Visi girdi, kad anglai atskrenda. Priešlėktuvinė patranka pradeda šaudyti ir nušauna vieną lėktuvą, bet anglų bombonešiai irgi šaudo kulkosvaidžiais ir meto bombas. Taip trunka šešiolika minučių. Tada anglai lekia atgal.

Aerodromas atrodo kaip plikas laukas. Vokiečiams buvo labai didelis nuostolis. Anglai jiems sunaikino keturis lėktuvus ir nušovė 13 žmonių. Bet ką galima daryti? Karas yra baisus dalykas.

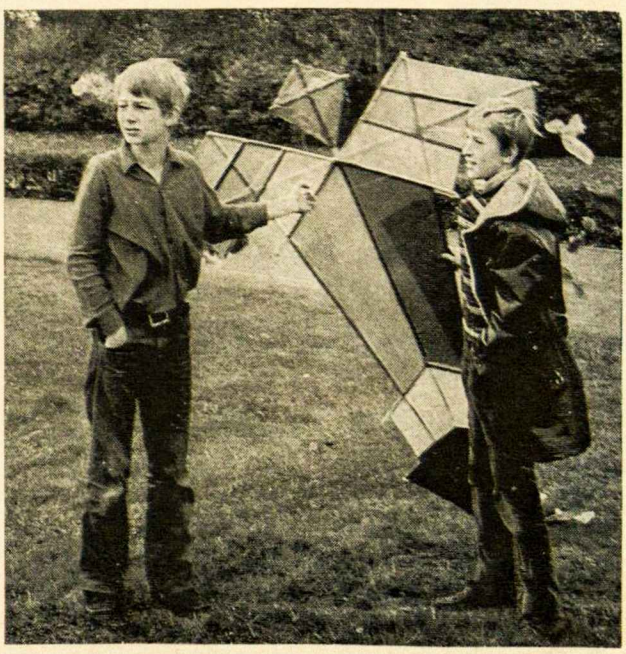

Petras Šteinbachas (kairėje) su draugu ruošiasi skraidinti aitvarą.

MANO KAMBARYS

Petras Mačionis

(Rašinys laimėjęs II vietą konkurse Romuvoje)

Mano kambaryje yra septyni berniukai - Vytas, aš, Ričardas, Gediminas, Rainys, Tomas ir Bruno.

Vieną gražią dieną atėjo Gediminas į kambarį. Jis buvo išmestas iš lietuvių kalbos pamokos, nes jis nebuvo paruošęs namų darbų. Jis verkė. Ričardas buvo ligonis ir klausė Gedimino: "Kodėl tu verki? Kodėl tavo plaukai tokie supešioti?" Gediminas atsakė: "Aš verkiu, kadangi esu išmestas iš lietuvių kalbos pamokos ir gavau iš mokytojo daug grūšių". Tada jau skambino pietų valgyti. Gediminas ėjo su Rainiu ir Tomu Ričardui valgį atnešti. Ričardas norėjo daug sūrio. Jie atnešė jam pietus. Jis negalėjo tą visą sūrį suvalgyti. Jis paslėpė tą sūrį, kad vedėjas nematytų.

Jau baigėsi pamokų ruoša ir vakarienė. Visi turėjo praustis. Jie triukšmavo prausykloje ir mušėsi su rankšluosčiais. Atėjo naktis. Visi turėjo dantis valyti ir ėjo tuoj į lovą. Paskui vedėjas perėjo visus kambarius. Jis matė, kad Bruno dar nevalė dantų ir staiga jam tarė: "Kodėl tu dar nevalai savo dantų?" Bruno atsakė: "Aš visai pamiršau". O tada vedėjas jam sakė: "Kodėl tu meluoji? Kadangi melavai, rytoj eisi į parką dirbti".

Jau buvo apie vienuolikta valanda nakties. Tomas ir Vytas miegojo, bet Ričardas ir aš dar nemiegojom. Mes šėrėm peles su sūriu, kurio Ričardas per pietus nesuvalgė. Vytas taip knarkė lovoje, kad pelės vos atėjo ėsti sūrio. Paskui Bruno išlipo iš lovos ir ėjo į išvietę. Kai jis grįžo atgal, matė kažką bėgant. Jis metė ten prosą. Sekantį rytą matėm, kad Bruno buvo pataikęs į peles.

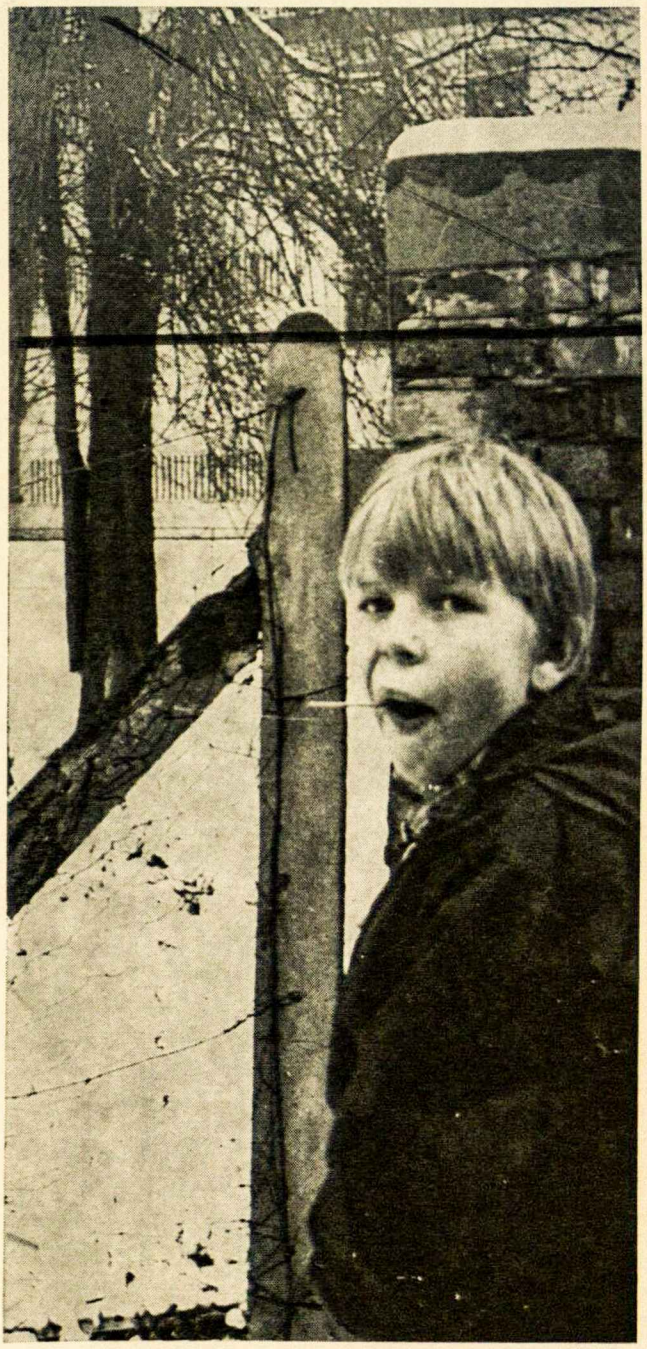

Petras Mačionis žaidžia sniege.

KALBOS SKALTIS

VEDA LEONARDAS DAMBRIŪNAS

PATIKRINKIME SAVO ŽODYNĄ

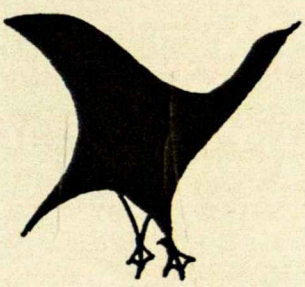

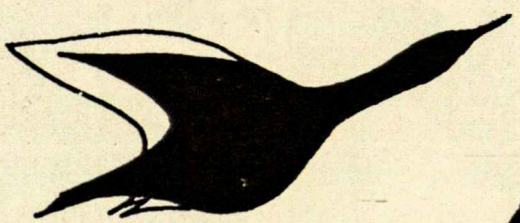

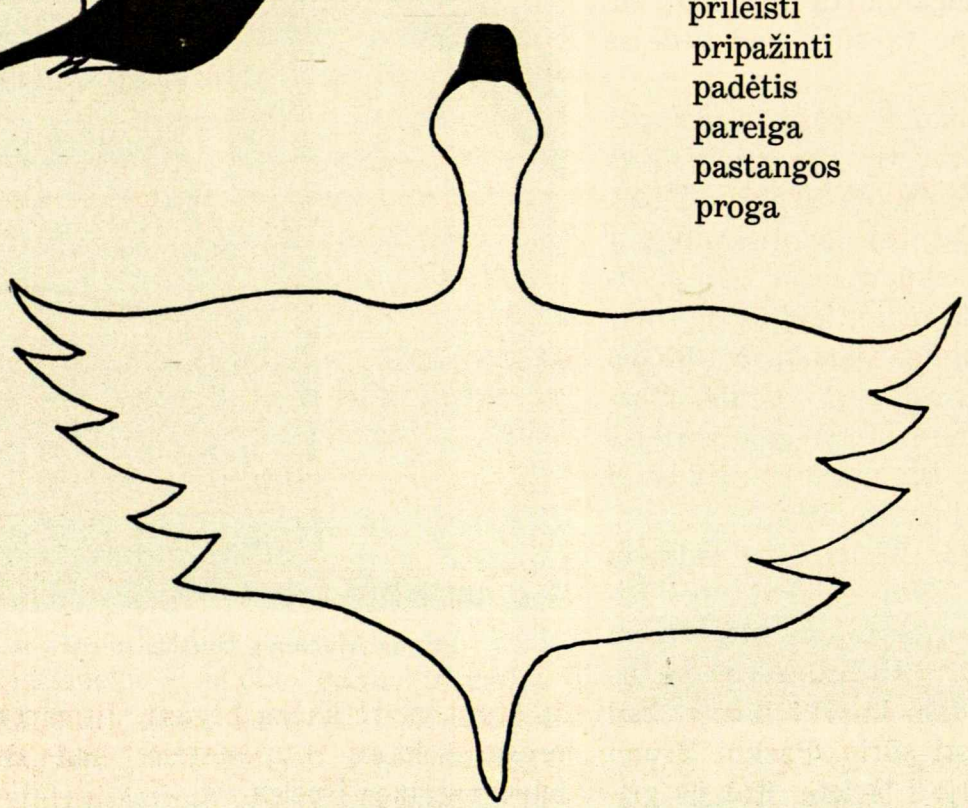

Kiekvienam skaitytojui, kad jis suprastų, ką skaito, būtinas tam tikras lietuviškų žodžių žodynas (vocabulary). Žemiau surašyta dar 30 labai dažnai kalboje ir spaudoje pasitaikančių žodžių. Juos reikia ne tik žinoti, bet ir mokėti vartoti. Kiekvienas **Ateities** skaitytojas gali savo mokėjimą patikrinti ir jį įvertinti panašiai kaip praėjusiame **Ateities** numery. Išverskite tuos žodžius į anglų kalbą, o paskui patikrinkite pagal atsakymus 62 puslapy.

prašyti
reikalauti
priklausyti
patvirtinti
prileisti
pripažinti
padėtis
pareiga
pastangos
proga

pramoga
pramonė
prasmė
reikšmė
priespauda
galimybė
kūryba
menas
likimas
įspūdis
santykiai
sąmonė
sąmoningas
sąžinė
sąžiningas
reikalingas
pareiškimas
prieštaravimas
pasitenkinimas
paviršutiniškas

57

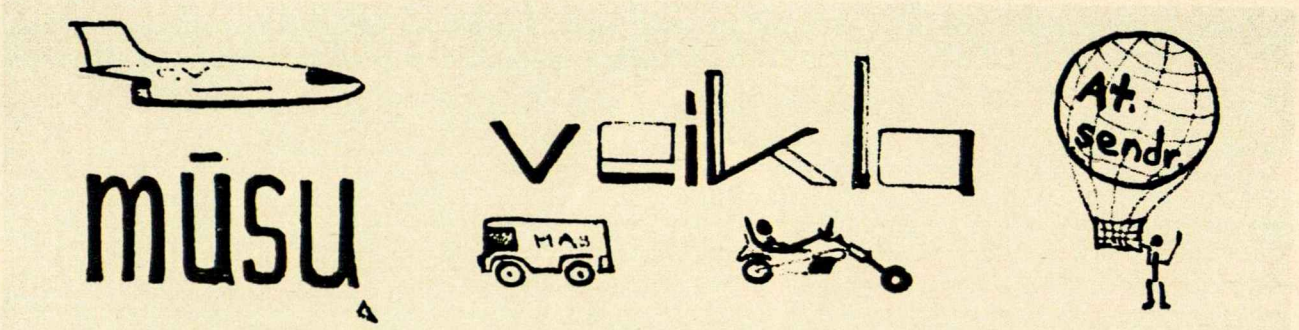

PHILADELPHIA, PA.

1971 - 1972 mokslo metams prasidėjus, Philadelphijos moksleiviai ateitininkai vėl pradėjo savo veiklą. Pirmiausia išrinkta nauja valdyba, kurią sudaro: Virgus Volertas pirm., Dana Juzaitytė sekr., ir Algis Maciūnas ižd. Po rinkimų esame turėję šešis susirinkimus (maždaug po susirinkimą kas mėnesį). Dalyvavimas susirinkimuose galėtų būti geresnis, bet skaičius nemažėja ir atrodo, kad net pradeda augti. Susirinkimai būna įvairūs. Renkamės kiekvieną kartą naujoje vietoje, vis pas kitą narį-rę. Pradžioje susirinkimo perskaitoma malda, kurią parašo kiekvienam kartui kitas narys. Po to seka pasitarimai įvairiais veiklos reikalais, pav. planavimas sekančio susirinkimo ir jo programos, laikraštėlio reikalai, referatų klausimai ir t. t. Kiekvienam susirinkimui kas nors paruošia referatą numatyta tema, arba kas nors pakalba. Dažnai ir globėjai pasisako viena ar kita mintimi. Kartą mūsų dvasios vadas, kun. K. Sakalauskas, kalbėjo apie šių dienų katalikų Bendriją. Susirinkimai baigiami malda ar ateininkų himnu. Pabaigoje būna vaišės ir pasilinksminimas. Kartą po susirinkimo moskeiviai aplankė čiuožyklą, o kitais kartais turėdavom šokius, dainas ar šiaip laisvus pasikalbėjimus. Susirinkimas greitai ir sklandžiai praeina. Šiais metais planuojam padidinti iždą. Pamėginom naują mintį: pyragų išpardavimą. Esame jau du kartu tai padarę.

Filadelfijos moksleivių ateitininkų vėliavos Kristaus Karaliaus šventėj.

Filadelfijos ateitininkų kvintetas dainuoja.

Organizavo socialinių reikalų vadovė Zita Štarkaitė. Pasisekė neblogai. Palnuojam ir loteriją. Pelną numatome skirti "Ateities" žurnalui. (Ačiū! Red.)

Mūsų nariai veikia ir už kuopos ribų. Skaitlingai dalyvavome Putnamo kursuose. Buvo nuvykę penki iš septyniolikos kuopos narių. Trys iš mūsų, Kalėdų atostogų metu pasiekėm net Dainavos kursus. Visi grįžome kursais labai patenkinti ir per susirinkimus apie juos buvo padaryti pranešimai kitiems nariams. Dauguma mūsų dalyvaujame vietiniam "Vilties" chore, tautinių šokių grupėje ir sporto klube. Mergaičių kvintetas, kurį sudaro Renata Baraitė, Dana Juzaitytė, Rasa Makarauskaitė, Danutė Stankutė, ir Zita Štarkaitė, pasirodo parengimuose įvairiomis progomis.

Mūsų kuopoje nuotaika yra gera ir darbinga, dar daug planų turime prieš akis. Easme dėkingi savo dvasios vadui kun. K. Sakalauskui ir globėjams Virginijai Mikėnienei ir Vytui Muraškai.

Dana J.

PUTNAM, CONN.

Prasidėjus antrajai mokslo metų daliai, vėl atsigavo Putnamo ateitininkų kuopa. Marianapolio berniukai ir Putnamo mergaitės suvažiavo vieną trečiadienio popietę atgaivint bendrąją Barboros Žagarietės-Jurgio Matulaičio kuopą. Iš spetynių narių išsirinkom Vytautą Navicką pirmininku, o Kristiną Gaučytę — vicepirmininke. Kiti nariai yra: Juozas Valys, Adlona Šilėnaitė, Audra Dėdinaitė, Enida Narkutė ir Giedrė Bičiūnaitė.

Kuopa buvo oficialiai atgaivinta vieną penktadienio vakarą, kai pas mus atvažiavo Eugenijus Girdauskas, MAS pirmininkas. Įvyko neoficialus susirinkimas, kuriam vadovavo Vytas. Po maldėlės ir protokolo skaitymo buvo pasikalbėjimas apie ateitininkų sąjūdį: kaip jis prasidėjo, išsilaikė iki dabar, ir ko jis siekia.

Planuojam išleisti laikraštėlį, kuriam medžiagą jau ruošiam. Taip pat planuojam važiuot į keletos kitų kuopų parengimus.

A. Šilenaitė

DETROIT, MICH.

Vasario 20 dieną Detroito jauniai at-kai turėjo susirinkimą, kuriame paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Susirinkimui pirmininkavo Kristina Veselkaitė, sekretoriavo T. Zarankaitė.

Rimas Pikūnas paskaitė savo referatą "Kas yra Vasario Šešioliktoji?", T. Zaranakitė paskaitė "Ką man duoda Lietuvybė?", K. Veselkaitė deklamavo savo eilėraštį "Vasario rytą" ir Rita Neverauskaitė paskaitė Bernardo Brazdžionio eilėraštį "Per pasaulį keliauja žmogus."

Paskui buvo pašnekesys apie laisvę Lietuvoje, Amerikoje ir žmoguje. Besikalbėdami sužinojom, kad yra tam tikros ribos laisvei ir, kad žmogus negali daryti viską ką jis nori.

Po pašnekesio globėja paskyrė referatus kitam susirinkimui: Eligijui Leliui — apie šv. Kazimierą, Vidai Nakaitei — ką reiškia Gavėnia, Romonai Pikūnaitei — ką reiškia laisvė, o Ritai Neverauskaitei — parašyti maldą.

Baigę susirinkimą mergaitės ėjo austi juostas, o berniukai — su ponu Veselka drožinėti. Laikas greit prabėgo ir nepajutom kaip jau reikėjo važiuot namo.

Taura Zarankaitė

TORONTO, ONT.

Mūsų moksleivių kuopos valdybą sudaro: Linas Čepas — pirmininkas, Mary-Ann Vingelytė —vicepirmininkė, Rūta Vaškevičiūtė —

sekretorė, Raimundas Paškauskas — iždininkas, Lina Vaitiekūnaitė — socialinių reikalų vedėja ir Ramunė Stravinskaitė — korespondentė. Sigita Dūdaitė ir Rūta Čepaitytė redaguoja kuopos laikraštėlį "Pirmyn Jaunime". Mūsų globėjais šiais mokslo metais yra p. K. Manglicas ir ses. Ignė, o dvasios vadu — kun. Antanas Prakapas OFM.

Šiais mokslo metais mūsų kuopa sumažėjo, nes daug perėjo į studentus, o kiti — dar nedavę įžodžio atkrito. Visgi mes turime nemažą jaunimo būrį, kuris yra užsidegęs ateitininkijos idėjomis.

Jau turėjome visą eilę susirinkimų. Praėjusių metų spalio mėn. pradžioje buvom pasikvietę Laimą Gustainytę, kuri vasarą buvo lankiusis Lietuvoje. Ji pasidalino su mumis savo įspūdžiais. Ateitininkų kambarys buvo pilnas. Sunku keliais žodžiais nusakyti kiek minčių Laima iškėlė. Ji parodė noutraukų iš Lietuvos ir papasakojo kaip dabar viskas Lietuvoje. Ji apibūdino Lietuvos jaunimo gyvenimą. Buvo įdomu sužinoti ką veikia ir kaip gyvena mūsų broliai Lietuvoje. (O seserys, ar nesvarbu? — Red.)

Spalio pabaigoje, "Halloween" nakties metu, susirinko įvairių neatpažįstamų veidų: juokdariai, baidyklės, "virš-vyriai", arbūzai, katės ir t. t. Greit paaiškėjo, kad tai ateitininkų kaukių balius. Žaidėm, šokom, spėliojom kas už kokios maskės slepiasi. Ėjom per apylinkės namus rinkdami saldainius. Visi kurie dalyvavo tikrai smagiai smagiai praleido vakarą. Išvargę prisijuokę, balsus prarėkę, visi grįžo namo su pilnais maišais saldainių ir tikrai jautė kuopos suartėjimą.

Artėjant Kalėdoms nutarėm, kad būtų gera pabendrauti su mūsų seniausiąja karta — Toronto lietuviais pensininkais. Suruošėm jiems linksmavakarį. Jau nuo 5 val. vakaro ruošėm stalus ir puošėm salę. Vakaras turėjo prasidėti 6:30 val., bet pensininkai susirinko valanda anksčiau. Pradėjom su trumpa programėle: padainavom, pakankliavom, pagrojom įvairiais instrumentais, bet labiausiai prajuokino senuosius berniukai apsirengę mergaitėmis ir sušokę "Sadutę". Daug kas iš pradžių netikėjo, kad ten berniukai (mat dabar visų plaukai vienodi — Red.), bet kai berniukai nusiėmė perukus (?! —Red.) — įsitikino. Senieji nenorėdami jauniesiems pasiduoti irgi pasirodė: padainavo, padeklamavo ir anekdotų papasakojo. Visi vaišinomės. Kol jie valgė — mes dainavom, pilstėm kavą ir šnekučiavomės. Visi sykiu pašokom polkų ir pažaidėm "Jurgelį meistrelį". Senieji dar gan vikriai šoka! Jie tik amžium senesni, bet jų širdys, atrodo, jaunėja ir jaunėja.

Esame viena šeima! Artėjant Kalėdoms tos šeimiškos dvasios pajutimui buvom surengę ateitininkų Kūčias. Beveik visa kuopa dalyvavo. Kūčias pradėjome malda ir Kristaus gimimo skaitymu iš šv. Rašto. Mūsų jaunučiai atšventė Kūčias dieną anksčiau. Jiems apie lietuviškus Kūčių papročius kalbėjo p. Čepaitienė. Negalėjom praleist tokios geros progos, tad ir mes ją pasikvietėm. Paskui laužėm plotkeles ir linkėjom vieni kitiems Kristaus ramybės. Tada pradėjom valgyti įvairius valgius. Visiems labiausiai patiko prėskučiai ir aguonų pienas. Kokios gi būtų Kūčios be jų. Pasisotinę — būrėm. Mergaitės norėjo žinoti apie meilės reiklaus, tai visos liejo vašką, metė batus per pečius... Viską išbūrę susėdom ant grindų ir pravedėm "folk-nite". Žvakių šviesoje, pritariant gitaroms, dainavom lietuviškas ir angliškas dainas. Vakaras artėjo į naktį ir reikėjo skirstytis. Visa kuopa jautėsi kaip broliai ir seserys vienoj ateitininkų šeimoj.

Nors po Naujų Metų oras dar vis nelabai priminė žiemą, tačiau, kai tik daugiau užsnigo, nutarėm kuo greičiau vykti "tobagganning". Pasirinkom sausio 15 dieną., kurią tikrai užteko sniego, nors yra buvę šiltesnių ir ne taip vėjuotų dienų. Prisivilkę megstinių, apsigaubstę skaromis, užsitempę ant ausų kepures šiaip taip gynėmės nuo šiaurės vėjo. Pasileidom į miesto pakraštes — "Centennial" kalno link. Ne tiek rogutėmis važinėjome, kiek drebėjome ir šildėmės netoliese šiltame pastate. Prisimušę sniegu, išvargę ir sušlapę visi suvažiavom pas p. p. Javus, kurie mums paaukojo tam vakarui savo sklepą. P. Javienė pagamino "karštų šuniukų" ir kakavo, o mes so-

tinomės ir šildėmės. Susėdę ant grindų prisidainavom ir prisidūkom. Tikrai smagiai praleidom šaltą sausio šeštadienį. Ir jūs pabandykit!

R. Stravinskaitė

UŽSIENIO ŽINIOS

Būti užsienio skyriaus vedėju moksleivių ateitininkų centro valdyboje yra kartu ir labai įdomu ir sunku. Sunku, nes turi susisiekti su žmonėmis, kurių nepažįsti, pačiu primityviausiu būdu - paštu. (O žinot, kaip šiais laikais Kanados paštas veikia!) Beto visos užsienio kuopos, išskyrus vieną, randasi anoj pusėj ekvatoriaus. Tai reiškia, kad, kai pas mus vasara - pas juos žiema, ir priešingai: kai čia žiema - ten vasara. Dėl to, kai jų veikla yra pati gyviausia - mes atostogaujam. Dažnai nesi tikras ar jie gavo tavo išsiųstą laišką ar ne...

Bet yra įdomu, nes gali susirišti su žmogum, kuris gyvena anoj pasaulio pusėj, ir susirašinėti... lietuviškai! Gali pasikeisti žiniom, kurios viename krašte gal jau senos ir nebeįdomios, bet tampa įdomiomis kitame krašte. Pats susirašinėjimas palieka gilų įspūdį. Beto, gali padidinti savo pašto ženklų rinkinį...

Šiuo metu yra vilties, kad pradėsime gauti aprašymų ir nuotraukų iš tų tolimųjų kraštų jaunimo veiklos. Bet, turint omeny, kad didžiausia jų veiklos dalis vyksta mūsų vasaros mėnesių metu, tų nuotraukų ir aprašymų dar labai greit nesitikėkite.

Norėčiau šį kartą tik apibūdinti užsienio skyriaus darbą. Didžiausias rūpestis - palaikymas ryšių su kuopomis. Yra bent dvi veiklios kuopos Australijoje (Adelaide ir Sydney) ir gal būt trečia Melbourne. Dar viena kuopa gana gyvai reiškiasi Sao Paulo mieste, Brazilijoje. Šių metų sausio 30 d. Sao Paulo kuopa susilaukė "kompanijos" Caracas mieste, Brazilijoje. Panašūs dalykai gali atsitikti Medellin, Kolumbijoje. Yra kuopa ir Vasario Šešioliktosios gimnazijoje, Vokietijoje, tačiau liūdnos žinios apie ją. Pasirodo, nebeliko daugiau narių tarpe intereso organizacinei veiklai. Spėju, kad tie nariai, kurie visą darbą nešė ant savo pečių, jau baigė gimnaziją ir dabar nebeliko kam toliau nešti žvakę. Bet gali būti ir visiškai kitokių priežasčių, nežinau. Visų vilčių dar nepraradom. Yra žmogus, kuris ten vis dar rūpinasi, kad kuopa nemirtų - Paulius Kolyčius (torontietis trumpam tapęs europiečiu).

Caracas mieste atrodo kuopa pradžioje turės veikti slaptai. Iš korespondencijų atrodo, kad ne tik to miesto valdyba, bet ir pati lietuvių bendruomenės valdyba yra priešingai nusistačiusios tokioms jaunimo organizacijoms. Tai būtų pirmas atvejis po nepriklausomos Lietuvos laikų, kad vėl ateitininkų kuopa veiktų slaptai.

Nors šios centro valdybos kadencija jau baigiasi Jaunimo Kingreso metu, visgi yra vilties, kad kongreso metu susipažinti nauji draugai iš užsienio sudarys stiprią platformą ryšiams su užsieniu sekančiai valdybai.

Algis Čepas

Vertimas žodžių 56 puslapy. Paduodamos tik pagrindinės reikšmės, surašytos ta pačia kaip ten eile:

request	situation	sense	fate	conscientious
demand	duty	meaning	impression	necessary
belong	efforts	oppression	relations	statement
confirm	occasion	possibility	consciousness	contradiction
admit	recreation	creation	conscious	satisfaction
recognize	industry	art	conscience	superficial

KREIVOS ŠYPSENOS

PASAKA

Seniai, labai seniai, dar neatmenamais laikais, gal prieš pusmetį ar net seniau, gyveno naujavedžių pora. Grįžę iš medaus mėnulio, pastebėjo, kad neturi kur gyventi. Tad, nedelsdami, išėjo pirkti namo. Ilgai ieškojo ir pagaliau po pietų surado didelį, gražų namą su aukštu kaminu ir raudona tvora. Pasirašę pirkimo dokumentus, grįžo namo pas tėvus. Tą vakarą, besvajodama apie naują pirkinį, žmonelė nebeatsiminė, kur tame name yra P. K. (tai reiškia *P*rausy*K*la). Paklausė vyrą, bet ir jis menko proto (kadangi apsivedė) negalėjo atsiminti, kur yra P. K.

Žmonos paskatintas, jis rašo senajam savininkui tokį laišką:

Didž. Gerb. p. Tiška,

Nupirkę Jūsų namą, nepastebėjome, kur yra P. K. Gal galėtumėte mums pranešti, nes man ir mano žmonelei tai labai svarbu.

Tiškelis, perskaitęs gautą laišką, nesuprato raidžių P. K. reikšmės. Pagalvojęs minutėlį, nusprendė, kad tai būsianti *P*resbiterininkų *K*oplyčia. Su tokiu supratimu ir atrašo:

Didž. Gerb. p. Aldadrikai,

Labai malonu jums pranešti, kad P. K. yra už devynių mylių nuo Jūsų naujai nupirktojo namo ir sutalpina 300 žmonių. Suprantama, kad tai gali sudaryti nepatogumų, jei esate pripratę eiti reguliariai. Bet daugumas žmonių, ten eidami, pasiima po sumuštinį ir praleidžia visą dieną, atsipalaiduodami nuo kasdieninių įtampų.

Taip pat Jums bus malonu žinoti, kad mano duktė ten pirmą kartą susitiko ir susipažino savo dabartinį vyrą. Vėliau ten pat įvyko vestuvės. Atsimenu tas vestuves gerai, ypatingai sėdimų vietų trūkumą. Sėdėjo po penkis ten, kur normaliai sėdi tik du ar trys. Tikrai buvo smagu.

Aną savaitę virš P. K. durų buvo įtaisytas varpas, kuris suskamba kiekvienam nariui įeinant vidun.. Tai nuostabiai prisideda prie visos atmosferos pagyvinimo.

Sekančią savaitę bus bazaras, kurio metu sutelktos lėšos bus panaudotos minkštų sėdynių įtaisymui. Nariai mano, kad tai bus labai naudinga ypatingai tiems, kurie mėgsta ilgiau pabūti.

Mes jau nebejauni ir nebegalim taip dažnai nueiti kaip anksčiau. Iš tikro jau metai, kaip nesam buvę ir galiu prisipažinti, jog tikrai sunku, kai negalim ten dažniau nueit. Linkime Jums daug darbuotis naujoj aplinkoj ir žinom, kad Jūs būsit visų mielai priimami.

Su šypsena,

Tiška

EGZISTENCINĖS ŠAKNYS

Pilypas von Kanapės

Kalbant apie egzistencines šaknis, pirmiausia turime aptarti šaknis bendrai — ką jos reiškia dabartinėje mūsų žodžių vartosenoje. Be abejo pastebėsime, kad, ištarus žodį "šaknis", peršasi medžio vaizdas, kurio apačia stipriai įsikabinusi į žemę visais savo penkiais pirštais. Tie pirštai ir yra vadinami šaknimis. Pasitaiko sutvėrimų, kurie turi tik po vieną šaknį, kaip pav. morka, o taipgi yra sutvėrimų, kurie turi po dvi ar daugiau šaknų. Tos šaknys tačiau nevisada į žemę įsikabinę, kaip pav.: beždžionės, žmogaus, ožkos avino ir t. t. Charakteringas yra žmogus: kartais jis būna įsikabinęs žemę savo apatinėmis šaknimis (kurias kojom vadina), o kartais, kai būna dvasiniai atsigaivinęs, jis įsikabina į žemę dar ir viršutinėmis šaknimis — rankom vadinamomis. Pats įdomiausias moksliniu atžvilgiu atvejis yra, kai žmogus nei kojom nei rankom žemės nesiekia. Paprastai tada jis kabo po medžio šaka ir sakoma esąs pakartas. Savaime suprantama, visi šie šakų su žeme santykiai turi ir savo egzistencinį atspalvį. Kur kas yra skirtingesnė egzistencija medžio, suleidusio visą eilę savo šaknų į žemę, nuo žmogaus, kabančio po tuo medžiu ir nei rankomis nei kojomis žemės nesiekiančio.

Klausimas tad ir kyla: kuri egzistencija pilnesnė ir koks egzistencijos ryšys su

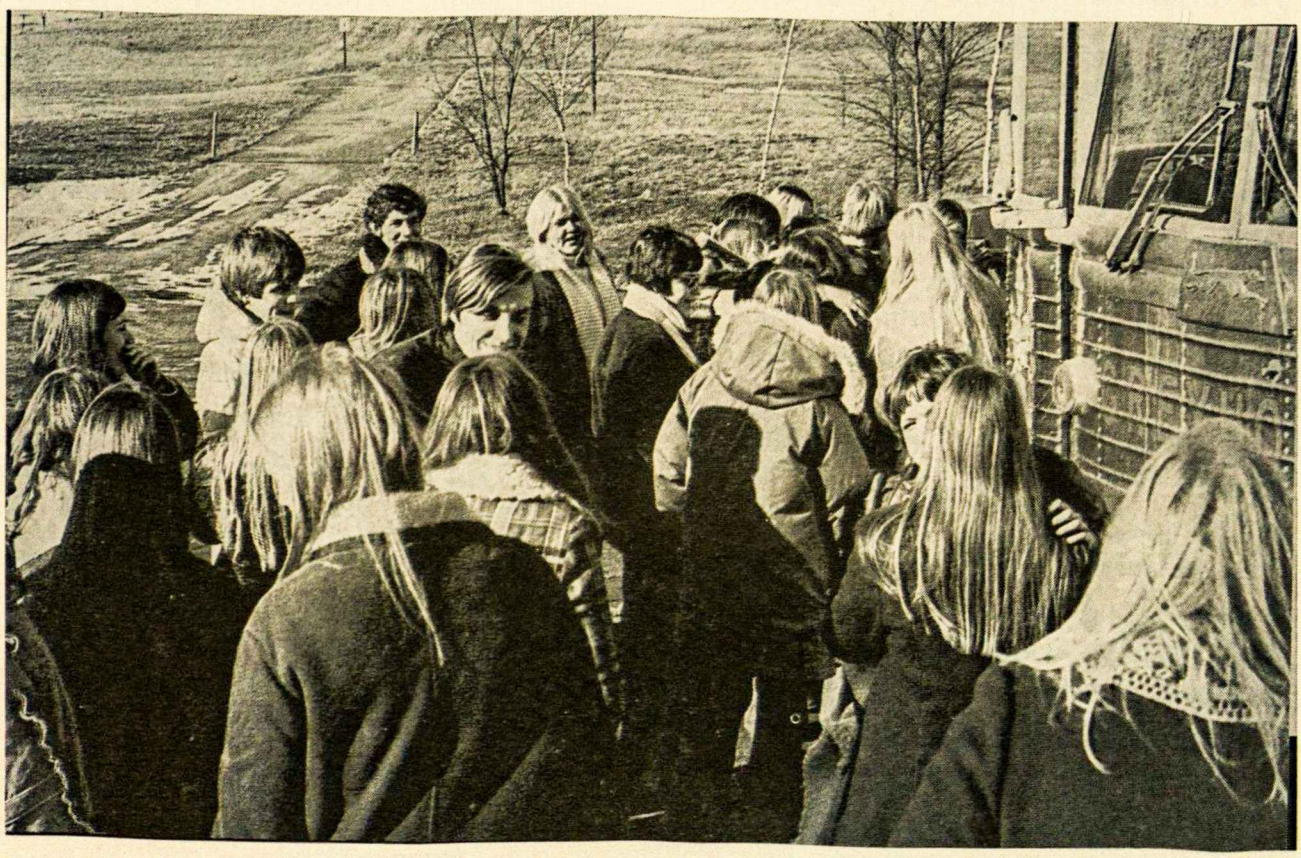

šaknimis? Jeigu prieitume prie medžio ir užklaustume ar jis egzistuoja, spėju, kad atsakymo negautume. Panašiai ir su kabančiu po medžiu žmogumi: jis nieko neatsakytų, nebent būtų žemaitis ir nusiskųstų, kad bimbalai kanda. Taip ir prieitume akligatvį savo investigacijoj, jei nepažvelgtume į ožkas ir avis, kurios pasišokinėdamos po pievutes siaučia ir savo bliovimu bei mekenimu užakcentuoja savo egzistenciją, nors tuo pačiu dalinai paneigia savo šaknis, nes šokinėdamos praleidžia panašų laiką ore kaip ir žemėje. Būdingesnis tuo atžvilgiu pavyzdys — varna, kuri labai retai ant žemės tebūna, o daug laiko praleidžia ore visai neliesdama žemės. Jos kvarksėjimas aiškiai liudija egzistenciją, tačiau šaknų... kaip ir nėra.

Taigi klausimas vėl kitaip atsistoja: ar egzistencijai labiau reikalingos šaknys, ar šaknims — egzistencija? Jei šaknims egzistencijos nereikia, tai kodėl jos egzistuoja? O jeigu egzistencijai nereikia šaknų, tai ko jos po galais mums po kojomis painiojasi?

Šia proga norisi pastebėti, kad tokiuose filosofiniuose svarstymuose reikia ieškoti aukso vidurio, nes auksas ir pelenuose žiba. Negalima visiškai atsisakyti nei šaknų, nei egzistencijos. Jeigu kaip pavyzdį paimtume beždžionę, pamatytume, kad ji, nors ir kabo ant medžio šakos, visgi tik viena ranka laikosi, o kita — savo pažastį blusinėja. Tas blusinėjimasis išreiškia žymiai pilnesnę egzistenciją nei pakarto žmogaus, kuris blusinėtis nebegali. O laikymasis už medžio šakos (kuri yra medžio viršutinė šaknis) su savo ranka (kuri taipgi yra beždžionės viršutinė šaknis) parodo tam tikrą **egzistencinę šaknų sąjungą,** kurią drąsiai galime pavadinti **egzistencine šaknimi,** ypač turint minty, kad tas medis auga visai prie prarajos ir bezdžionei, paleidusiai šaką, tektų atsisakyti savo egzistencijos.

Taigi, egzistencinę šaknį tokiu būdu galime apibūdinti kaip stiprų įsikibimą į šaką, kurią paleidus yra pavojus nukristi prarajon ir taip atsisakyti savo egzistencijos.

Šia proga norisi ypatingai visiems priminti tuos mokslininkų bei filosofų pirmūnus, kurie dar ir šiuo metu karstosi po medžius, bandydami įprąsminti bei pagilinti savo egzistenciją. Iš jų ir tegalime kada nors ateityje tikėtis rimtesnio bei gilesnio atsakymo į egzistencinių šaknų problemą.

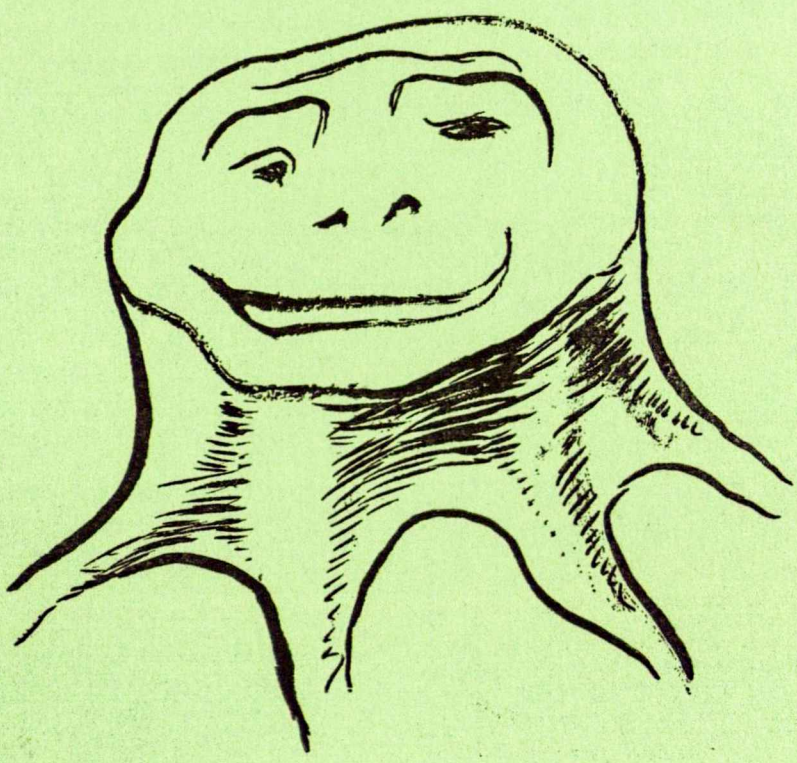

ALp(LKA)1786
1972, Nr.2

90.725.325